

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

norden

Årsberättelse för det nordiska samarbetet 2014

Till Finlands delegation i Nordiska rådet

**Nordiska ministerrådets byggnad i Köpenhamn på adressen Ved Stranden 18.
(Foto: Yadid Levy / norden.org)**

Årsberättelsens sammandrag är skrivna av ministerier, organisationer och Sekretariatet för nordiskt samarbete (PYS) vid Utrikesministeriet.

OMSLAGSBILDER:

Flaggor; Johannes Jansson / norden.org

Vattenfallet Gullfoss på Island; Yadid Levy / norden.org

Förord

Huvudteman för Islands ordförandeskap för Nordiska ministerrådet 2014 var bioekonomi, välfärdssamhället samt satsningar på att främja och öka kännedomen om nordisk musik. Prioriteringsbudgeten är ett arrangemang som nu används för andra året och som syftar till att möjliggöra finansiering av stora och aktuella satsningar. Ordförandelandet har tillgång till cirka två miljoner euro om året under tre år för att främja prioriterade teman. Syftet med prioriteringsbudgeten är att uppnå större politisk dynamik i det nordiska samarbetet och satsa på mer omfattande och innovativa projekt – och på så sätt säkerställa att samarbetet är aktivt och aktuellt. Inom ramen för Islands prioriteringsbudget genomförs fyra projekt: Bioekonomi i Norden, Biophilia-projektet som förenar undervisning och kultur, en nordisk välfärdsvakt som ska undersöka vilka effekter finanskriser har på de nordiska välfärdssystemen samt en nordisk spellista som sammanställer nordiska musikstycken.

De nordiska statsministrarna sammanträdde två gånger under 2014, på sitt traditionella sommarmöte på Island i slutet av maj och i samband med Nordiska rådets session i Stockholm i slutet av oktober. På sommarmötets agenda fanns det nordiska utrikes- och försvarspolitiska samarbetet, EU:s politiska och ekonomiska utveckling samt den nya kommissionens mål och krisen i Ukraina. Statsminister Katainen lyfte fram sitt initiativ till ett ökat nordiskt samarbete kring främjande av image och export. Under diskussionerna på Nordiska rådets session fokuserade statsministrarna på det arktiska samarbetet och Barentssamarbetet, klimatfrågor, FN:s millenniemål samt det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet.

Samarbetsministrarna sammanträdde fyra gånger på officiella möten under året: två gånger i Köpenhamn, en gång på Island och en gång i Stockholm i samband med Nordiska rådets session. Samarbetsministrarna fortsatte diskussionerna om inriktningen på budgetnedskärningarna. Åren 2014–2016 ska man spara totalt 8 procent av ministerrådets budgetram på cirka 134 miljoner euro. I februari framförde ministrarna sin gemensamma vision "Norden – tillsammans är vi starkare". De arktiska frågorna och samarbetet med de västliga grannarna hade också en central plats i arbetet. Nordiska ministerrådets generalsekreterare, norrmannen Dagfinn Høybråten, publicerade i mars sin rapport *Nyt Norden*, som syftar till att modernisera och skärpa det nordiska samarbetet. Samarbetsministrarna godkände rekommendationerna i rapporten på junimötet.

De nordiska ländernas gemensamma strategi för internationell profilering och positionering godkändes i oktober 2014. Strategins syfte är att förena nordiska krafter, dra nytta av Nordens starka varumärke och samarbeta internationellt när detta ger ett större mervärde. Näringslivets forskningsinstitut ETLA publicerade även en rapport om de utmaningar som den nordiska välfärdsmodellen står inför.

Man fortsatte att bedriva ett aktivt gränshinderarbete under 2014. Gränshinderrådet inledde sin verksamhet i januari 2014 och överlämnade sin första rapport till Nordiska rådet på höstsessionen i oktober. Alla länder ska prioritera 3–5 gränshinder och gränshinderrådet arbetar för att undanröja dessa. Man har även börjat fästa vikt vid gränshinder som hinder för tillväxt och sysselsättning.

I juni 2014 publicerades hälso- och sjukvårdssektorns "Stoltenbergrapport", en rapport som skrevs av svenska Bo Könberg, i vilken fjorton nordiska samarbetsområden fastställs som potentiella i ett långsiktigt perspektiv.

Helsingfors i april 2015

Lenita Toivakka
Nordisk samarbetsminister

Innehållsförteckning

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetet mellan samarbetsministrarna	6
Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet	8
Försvarspolitiskt samarbete	8
Samarbete om utrikeshandel	9
Samarbete i utvecklingsfrågor	9
HORISONTELLA FRÅGOR	11
Gränshinder och underlättande av nordbornas vardag	11
Hållbar utveckling	13
Den nordliga dimensionen, gränsregionerna och de regionala råden	14
Ungdomssamarbete	14
Främjande av svenska språket	17
De självstyrande områdenas ställning och delaktighet	17
NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER	18
Kultursamarbete	18
Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet	19
Miljö	21
Näringslivs-, energi- och regionalpolitik	23
Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn	25
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	26
Social- och hälsopolitik	32
Jämställdhetssamarbete	34
Samarbete om arbetslivet	36
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	37
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	39
Samarbete inom konsumentfrågor	39
Trafik	39
Samarbete inom räddningsarbetet	40
Polissamarbete	43
Arbete mot människohandel	43
Invandrings- och medborgarskapsfrågor	44
Samarbete inom gränssäkerhet	44
Samarbete i samefrågor	45
BILAGOR	46
Nordiska ministerrådets budget för år 2014	46
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2014	47

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

De nordiska statsministrarna sammanträdde två gånger under året: på sitt sommarmöte i Myvatn och med representanter för de självstyrande områdena i Akureyri på Island och i samband med Nordiska rådets session i Stockholm i slutet av oktober. I Stockholm träffade statsministrarna även representanter för de självstyrande områdena samt Nordiska rådets presidium. Statsministrarna träffade även som traditionen bjuder sina kolleger i de baltiska länderna vid sessionen.

Statsministrarna höll sitt sommarmöte i Myvatn på Island. På agendan fanns det nordiska utrikes- och försvarspolitiska samarbetet, EU:s politiska och ekonomiska utveckling samt den nya kommissionens mål och krisen i Ukraina. Statsminister Katainen lyfte fram sitt initiativ om att utnyttja nordiskt samarbete och utnyttjande av det nordiska varumärket vid exportfrämjande åtgärder och internationalisering av företag, vilket kunde bidra till ett mångsidigare erbjudande och möjliggöra lanseringen av mer omfattande produktgrupper och servicepaket på marknaden. Behandlingen av initiativet fortsatte på arbets- och näringsministrarnas möte i november.

Under diskussionerna på Nordiska rådets session fokuserade statsministrarna på det arktiska samarbetet och Barentssamarbetet, klimatfrågor, FN:s millenniemål samt det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Med Nordiska rådets presidium och representanterna för självstyrande områden diskuterades bl.a. gränshindersarbetet och de nordiska ländernas internationella strategi för profilering och positionering.

De nordiska statsministrarna i Stockholm i slutet av oktober. (Foto: Magnus Fröderberg/norden.org)

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

Samarbetsministrarna sammanträdde fyra gånger på officiella möten under året: I Köpenhamn i februari, på Island i juni, i Köpenhamn i september och i Stockholm i oktober i samband med Nordiska rådets session. På samarbetsministrarnas första möte godkändes visionsdeklarationen "Norden – tillsammans är vi starkare". I deklarationen räknar ministrarna upp fyra mål och visioner som de vill fokusera på i samarbetet: ett gränslöst Norden, ett innovativt Norden, ett synligt Norden och ett utåtriktat Norden.

Ordförandelandets treåriga så kallade prioriteringsbudget användes för andra gången år 2014. Prioriteringsbudgeten används för att initiera nya, stora och prioriterade satsningar. Med hjälp av prioriteringsbudgeten kan man förnya och utveckla samarbetet och bättre svara på aktuella frågor och utmaningar. Prioritetsprojekten under Islands ordförandeskap var bioekonomi i Norden, Biophilia-projektet som förenar undervisning och kultur, en nordisk välfärdsvakt som ska undersöka vilka effekter finanskriser har på de nordiska välfärdssystemen samt en nordisk spellista som sammanställer nordiska musikstycken.

Under visionsdiskussionerna i februari togs det vid upprepade tillfällen upp synpunkter på profileringen av Norden. Nordiska ministerrådets sekretariat beredde under året Nordens internationella strategi för profilering och positionering, som godkändes på mötet i oktober. Strategins syfte är att förena nordiska krafter, dra nytta av Nordens starka varumärke och samarbeta internationellt när detta ger ett större mervärde.

På mötena i september och oktober beslutades om ytterligare besparingar i Nordiska ministerrådets budget. Enligt ett beslut som fattades 2012 ska man skära ner Nordiska ministerrådets budget, som är på knappt 1 miljard danska kronor, med 5 procent år 2014 och under 2015–2016 ska man spara in ytterligare 3 procent.

Reformprogrammet för nordiskt samarbete tog fart då samarbetsministrarna på sitt junimöte godkände generalsekreterarens rekommendationer i rapporten Nytt Norden med några preciseringar. I reformprogrammet kom man nu fram till verkställighetsfasen. Arbetets huvudmål är ett effektivisera och

Minister Toivakka på Nordiska ministerrådets session i Stockholm. (Foto: Magnus Fröderberg/norden.org)

skärpa det nordiska samarbetet och införa mer politik i det. Verksamheten utvecklas och effektiviseras bland annat när det gäller sekretariatets besluts- och budgetprocesser, projektadministrationen samt de nordiska institutionerna.

Man fortsatte att bedriva ett aktivt gränshinderarbete. På Nordiska rådets session framfördes en rapport om arbetet med gränshinder under 2014 från gränshinderrådet, som inledde sin verksamhet i januari. Alla nordiska länder väljer 3–5 prioriterade gränshinder och gränshinderrådet arbetar för att undanröja dessa.

Ministerrådets grannlandssamarbete med de baltiska länderna, nordvästra Ryssland och Vitryssland fortsatte aktivt. Under året var aktiviteten hög även inom det arktiska samarbetet och inom samarbetet med grannländerna i väst. De ryska myndigheterna gjorde ett inspektionsbesök på Nordiska ministerrådets kontor i S:t Petersburg. Av denna anledning har Nordiska ministerrådets sekretariat fört diskussioner med ryska myndigheter om kontorens status. Samarbetsministrarna beslutade på sitt möte den 11 mars 2015 att avsluta verksamheten i nordvästra Ryssland tills vidare.

Samarbetsminister Toivakka presenterade på Nordiska rådets session ministerrådets redogörelse om EU-samarbetet. Planeringen av Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2016 började.

Färöarnas, Islands, Sveriges, Norges, Ålands, Danmarks och Grönlands samarbetsministrar med generalsekreterare Høybråten på södra Island i juni. (Foto: Marjukka Sellin/UM)

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

Island var under 2014 ordförande för det inofficiella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet.

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har fördjupats och utvidgats under de senaste åren. I början av 2014 deltog Finland och Sverige i flygövningen Iceland Air Meet 2014 som genomfördes i samband med övervakningen av Islands luftrum. De nordiska länderna har ökat den utrikes- och säkerhetspolitiska dialogen med tredje länder, som de baltiska länderna och Förenta staterna: Den säkerhetspolitiska dialogen kring Nordeuropas närområden (ePine) har fortsatt med de baltiska länderna och Förenta staterna. Därutöver har de nordiska länderna och Förenta staterna startat en gemensam dialog om globala och regionala säkerhetsfrågor, som primärt har fokuserat på teman som lyfts fram inom ramen för FN. De nordiska länderna har gett sitt stöd åt Sverige, då landet ansökt om en plats i FN:s säkerhetsråd för perioden 2017–2018. Man fortsatte även att bedriva ett nära nordiskt krishanteringssamarbete.

Kartläggningen av möjligheterna att fördjupa samarbetet mellan utrikesförvaltningarna fortsatte, bland annat beträffande praktiska frågor kring projektet för gemensamma kanslier, som ordnande av dataadministrations- och säkerhetslösningar. Under 2014 anslöt sig Finland till det gemensamma nordiska kansliet i Yangon, Myanmar. Planeringen av projektet för ett gemensamt kansli för Sverige, Norge och Finland i Hanoi i Vietnam fortsätter under ledning av Sverige.

Diskussioner har förts om en vision för framtiden. Utrikesministrarna publicerade i februari 2014 en deklARATION som bygger på ett omfattande säkerhetsbegrepp, där de nordiska länderna förbinder sig att stärka det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet bland annat inom krishantering, internationella organisationers verksamhet, klimatförändring, hållbar utveckling, arktiska frågor och cybersäkerhet.

Under 2014 arrangerades tre utrikesministermöten: i april i Reykholt, i september i New York och i oktober i Stockholm. Utrikes- och försvarsministrarna sammanträdde även på det gemensamma mötet i Reykjavik i februari.

Försvarspolitiskt samarbete

Norge var ordförandeland för NORDEFECO år 2014. I samarbetet betonades den säkerhets- och försvarspolitiska dialogen, dialogen med de baltiska länderna, samarbete vid krishantering, övningsarbetet mellan de nordiska länderna samt de nordiska och baltiska länderna bl.a. genom en gemensam övningsförteckning, kapacitetsarbetet, samarbetet inom försvarsmateriel samt en dialog med försvarsindustrin.

Genom politisk dialog behandlades bl.a. krisen i Ukraina och Rysslands åtgärder samt Natos toppmöte i Wales och partnerländernas ställning. Nordiskt samarbete utfördes i krishanteringsoperationer i Mali och Afghanistan samt i Syrien inom missionen för att förstöra kemiska vapen.

Under 2014 beslutade man även att starta ett projekt för att utveckla försvarssektorns kapacitet (Defence Capacity Building, DCB) i tredje länder. Denna expertförmåga, som inrättas 2015, kan erbjudas till exempel till EU, Nato eller FN. De baltiska länderna bjöds in att delta i DCB-verksamheten. De nordiska länderna har även fortsatt utveckla prestationsförmågan i beredskapsstyrkan EASF (Eastern Africa Standby Force) i östra Afrika.

I februari 2014 deltog Finland och Sverige i övningen för flygvapen (Iceland Air Meet 2014) på Island i samband med Natolandet Norges tur att övervaka Islands luftrum.

Det nordiska samarbetet bygger på regelbunden kontakt. Försvarsministrarna, kanslicheferna och cheferna för försvarspolitiska avdelningar sammanträder i allmänhet två gånger om året på sina håll. Regelbundna sammanträden mellan försvarsministrarna ordnas på motsvarande sätt. Soldatnivån är indelad i fem samarbetsområden: kapacitet, materielsamarbete, utbildning och övningar, operationer samt personal.

På Finlands och Sveriges försvarsministrars initiativ startade våren 2014 en utredning om ett fördjupat försvarssamarbete mellan länderna. Genom en effektivare och mer ekonomisk användning av försvarsmakternas verksamheter kan man öka den operativa effektiviteten samt stödja upprätthållandet och utvecklingen av kapaciteterna. Samarbetsinitiativet gäller verksamheter under fredstid. Ett åtgärdsprogram för det fortsatta arbetet publicerades i maj. Slutrapporten om möjligheterna till ett fördjupat samarbete publicerades i slutet av januari 2015. Ett närmare bilateralt samarbete mellan Finland och Sverige är en naturlig del av det nordiska samarbetet och dess utveckling.

Samarbete om utrikeshandel

De nordiska utrikeshandelsministrarna sammanträdde i Stockholm i slutet av oktober i samband med Nordiska rådets session. Mötets huvudteman var förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU och Förenta staterna, andra internationella frihandelsförhandlingar samt aktuella teman inom ramen för världshandelsorganisationen WTO. Island var ordförande för mötet.

Samarbete i utvecklingsfrågor

Post-2015 och utvecklingsfinansiering

Agendan för hållbar utveckling efter 2015 behandlades i flera nordiska sammanträden med olika sammansättningar, till exempel på det nordiska utvecklingsministermötet i Helsingfors på våren. De nordiska länderna beredde gemensamma teman och upprättade gemensamma visionspapper om fyra temahelheter i) jämställdhet mellan könen, sexualhälsa och reproduktiv hälsa och rättighet till dessa, ii) mänskliga rättigheter och god förvaltning, iii) naturtillgångar och miljön samt iv) fred och säkerhet. Arbetsfördelningen mellan länderna preciserades för att uppnå effektiv påverkan och dialog för att uppnå de gemensamma målen. Post-2015-agendan, utvecklingsfinansieringen och utvecklingsresultaten hade en central plats på "Nordic+"-gruppens möten. Den inofficiella gruppen består av de nordiska länderna, Holland, Storbritannien och Irland och behandlar utvecklingsfrågor.

Vad gäller utvecklingsfinansiering påverkade de nordiska länderna gemensamt deklARATIONEN på OECD:s utvecklingsministermöte och betonade att det offentliga utvecklingsbiståndet ska styras till de fattigaste länderna så att deras andel av det officiella utvecklingsbiståndet ska öka både inom lånebaserat bistånd och donationer.

Utvecklingsforskning och samarbete mellan högskolor

Finland var värdland för Nordiska Afrikainstitutets program- och forskningsrådsmöte i maj. Finland lät även göra en utredning om Nordiska Afrikainstitutet för att kartlägga dess betydelse för de länder som finansieras samt förutsättningarna för ett fortsatt nordiskt samarbete genom olika organisationsmodeller. Utredningen

visade att institutet har en stor betydelse som ett gemensamt nordiskt forskningsinstitut. Förhoppningen är att institutet ska kunna bevara sin nuvarande karaktär, och därigenom kunna fortsätta en högklassig, relevant forskning.

Nordiska utvecklingsfonden NDF

Nordiska utvecklingsfonden inriktar sig på att stödja de fattigaste utvecklingsländerna i bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till den. NDF delar ut de medel som kommer från återbetalningen av lån som donationer till denna verksamhet. Nordiska utvecklingsfonden förtydligade och stärkte sin roll i den internationella klimatfinansieringsarkitekturen och utvecklingsfonden utvecklade sitt samarbete med multilaterala finansieringsinstitutioner för regional utveckling. Direktionen godkände under 2014 14 nya projekt med en sammanlagd finansiering på 38,9 miljoner euro. NDF stärkte ytterligare sitt samarbete med Afrikanska utvecklingsbanken, då direktionen godkände de två första projekten som ska genomföras med gemensam finansiering. NDF:s direktion sammanträdde två gånger i Helsingfors och en gång i Stockholm.

Nordiskt samarbete inom Världsbanken och finansieringsinstitut för regional utveckling

Det intensiva nordiska samarbetet inom internationella finansieringsinstitut för regional utveckling utgör en stark bas för påverkan. De nordiska länderna är i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i regionala utvecklingsbanker. Samordning inom röstningsgrupperna är också den viktigaste samarbetsformen genom vilken de nordiska representanterna regelbundet diskuterar utformningen av de gemensamma ståndpunkterna. Statssekreterarnas möte med ledningen i nordiska finansieringsinstitut för regional utveckling hölls i Köpenhamn i november. Finlands perioder som styrelserepresentant 2013–2016 fortsätter i Världsbanken och Afrikanska utvecklingsbanken. I den förra samordnade Finland den nordisk-baltiska röstningsgruppens arbete och i den senare den nordisk-indiska röstningsgruppen.

Ett nära nordiskt samarbete bedrevs även inom FN:s utvecklingsfrågor. Inom Kommittén för tryggad livsmedelsförsörjning gjordes på Finlands initiativ ett gemensamt nordiskt ställningstagande till att beakta ursprungsfolken i FAO:s principer rörande ansvarsfulla jordbruksinvesteringar. Även de nordiska tjänstemän som handhar FN:s *Junior Professional Officer-program* (JPO) sammanträdde för första gången i Helsingfors. Meningen är att mötena ska hållas årligen.

Inom internationell miljöpolitik arrangerades årliga nordiska konsultationer på tjänstemannanivå med FN:s miljöprogram (UNEP). Konsultationerna erbjuder en nyttig kanal att förmedla budskap som de nordiska länderna anser vara viktiga inom internationellt miljösamarbete och utveckling av miljöförvaltningen till UNEP. De nordiska länderna delade även med sig av aktuella frågor rörande erfarenheter från utvecklingssamarbetet som riktas mot medborgarsamhället. Mötena kommer att fortsätta årligen på chefsnivå.

Det nordiska samarbetet i frågor rörande humanitär hjälp är etablerat. Utöver möten, som hålls två gånger om året, har man kontinuerlig kontakt för att främja gemensamma synpunkter inom bidragsgivarsamarbetet och i de finansierade organisationernas styrelser. Det nordiska årsmötet i april i Stockholm hade som mål att påverka effektiviseringen av arbetet på FN:s kontor för humanitärt bistånd (OCHA) och förberedelserna för toppmötet om humanitärt bistånd i Istanbul 2016. I oktober i Helsingfors fanns alla aktuella frågor inom humanitär hjälp på agendan.

HORISONTELLA FRÅGOR

Gränshinder och underlättande av nordbornas vardag

På Nordiska rådets session år 2013 godkändes en ny strategi och handlingsplan för gränshindersamarbetet, Femtiosex nordiska kombinationer för åren 2014–2017. Programmet innehåller förslag till att ersätta gränshinderforumet med ett nytt gränshinderråd och effektivisera det nordiska informationsarbetet samt ett förslag till att utreda förutsättningarna för att inrätta ett nordiskt gränshinderombud. Målet är att organisera gränshindersamarbetet på ett så effektivt sätt som möjligt och uppnå konkreta resultat. Genom att skapa de bästa förutsättningarna för privatpersoner och företag att verka över gränserna i Norden stärks de nordiska ländernas konkurrenskraft på den internationella marknaden.

Gränshinderrådet

Finland utnämnde lagstiftningsråd Sten Palmgren som nationell representant i gränshinderrådet, och Åland utnämnde Gunnar Westerholm, som redan verkat i gränshinderforumet. Sammansättningens politiska betydelse och genomslagskraft ökas av att även Nordiska ministerrådets generalsekreterare och en representant för Nordiska rådets presidium hör till rådet.

Gränshinderrådet höll fem möten under året. På mötena kom man överens om gemensamma arbetsätt samt de 28 gränshinder som gränshinderrådet arbetade med under det första verksamhetsåret. Finland hade fem prioriterade gränshinder: vuxenutbildningsstöd, rätt till studiestöd efter arbete utomlands, patienttransporter mellan Finland och Norge, olika byggmaterialstandarder samt fyramånadersregeln.

Gränshinderrådet har som mål att undanröja 5–10 hinder per år. Under 2014 låg fokus på att starta verksamheten och skapa nätverk, men även två prioriterade hinder undanröjdes. Antalet andra lösta gränshinder uppgick till 17. Gränshinderrådets verksamhetsberättelse och samarbetsministrarnas redogörelse för år 2014 återfinns på ministerrådets webbplats. (Gränshinderrådets verksamhetsberättelse återfinns på adressen <http://www.norden.org/sv/nordiska-ministerraadet/samarbetsministrarna-mr-sam/graenshinderarbete/graenshinderraadet> och samarbetsministrarnas redogörelse på adressen <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/dokument-6-2014>. Utöver att undanröja befintliga gränshinder fokuserar gränshinderrådet på förebyggande arbete, vilket också är det bästa sättet att förhindra att nya gränshinder uppstår. Gränshinderrådet beslutade kartlägga lagberedningsprocessen i de olika nordiska länderna samt börja bereda gemensamma nordiska anvisningar.

Information, rådgivning och kartläggning av gränshinder

Genom gränshinderarbetet strävar man efter att underlätta nordbornas vardag och förbättra företagets konkurrenskraft. En stor del av detta arbete görs genom rådgivning och information. Samtidigt kartlägger rådgivningstjänsterna också eventuella nya gränshinder.

Enligt det nya gränshindersamarbetets strategi och handlingsplan höll de nordiska informationstjänsterna, inklusive de i Finland verksamma Hallå Norden och Nordkalottens Gränstjänst, sina första gemensamma nätverksmöten under 2014 under ledning av Nordiska ministerrådets gränshindersekreteriat. Genom ett starkt mandat och en ny struktur eftersträvas ett effektivare arbete för att avvärja gränshinder. Resultaten från år 2014 är uppmuntrande och i flera olika enkäter har det framkommit att olika aktörer har mycket positiva erfarenheter av det nya samarbetet.

Informations- och rådgivningstjänsten Hallå Norden, som är riktad till privatpersoner och som finansieras av Nordiska ministerrådet och i Finland administreras av Pohjola-Norden, arbetar för närvarande med att förnya sin webbplats. Arbetet började 2012 och slutfördes 2015. I likhet med tidigare år ökade Hallå Norden besökarantalet på sin webbplats till över 900 000 besök. Detta är en ökning på sex procent från år 2013. Antalet besökare från Finland var drygt 143 000, och bland samtliga besökare – även finländare – var sidan om att arbeta i Norge den som intresserade mest. Information om Finland söktes lika mycket som året innan, drygt 360 000 gånger.

Samtidigt som antalet besökare på Hallå Nordens sidor ökade sjönk antalet frågor per tusen besökare från 3,8 frågor år 2013 till 3,2 frågor år 2014. Det är en välkommen utveckling. Genom att förbättra texterna på webbsidorna blir det mer tid över för rådgivnings- och informationstjänsten att ägna sig åt utvecklingsarbete och att utreda svåra gränshindersfrågor. Utöver rådgivnings- och informationsarbetet deltog Hallå Norden aktivt i gränshinderarbetet genom att skriva olika utredningar och bakgrundsrapporter som stöd för Gränshinderrådet, ministerrådet och ministerier samt genom att i samarbete med ministerrådet utveckla den nya gränshinderdatabasen.

Dessutom arrangerade Hallå Norden under 2014 14 seminarier och deltog i att arrangera flera evenemang. I Finland har Hallå Norden medverkat på flera mässor, skrivit till tidningar och medverkat i radio.

Inom statsförvaltningen skedde informationsutbyte på gränshinderområdet mellan olika ministerier, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, expert- och serviceorganisationen inom internationell mobilitet och internationellt samarbete CIMO, Utbildningsstyrelsen, Skatteförvaltningen och Befolkningsregistercentralen i Pohjola-Nordens rådgivningskommitté, som sammanträdde fyra gånger under året. Till sammansättningen hörde Gränshinderrådets representant i Finland, Finlands Hallå Norden och Nordkalottens Gränstjänst.

Nordkalottens Gränstjänst

Gränsområdenas rådgivningstjänst Nordkalottens gränstjänst är den enda nordiska rådgivningstjänsten i gränsområden som betjänar fler än två länder. Nordkalottens Gränstjänst har två kontor: TornioHaparanda-kontoret på gränsen mellan Finland och Sverige, där en koordinator arbetar, samt kontoret i Skibotn på gränsen mellan Finland och Norge, där en koordinator och en av NAV anställd tjänsteman arbetar. Verksamheten finansieras av Nordiska ministerrådet, och kontoret i Skibotn finansieras förutom av Nordkalottrådet även av Troms fylkeskommune, Storfjords kommun och NAV (Arbets- og velferdsforvaltningen, som omfattar centraladministrationen för folkpensionsanstalten, arbetskrafts- och socialbyråerna).

Gränstjänstens TornioHaparanda-kontor hade totalt cirka 1 500 kunder under 2014. Antalet privatpersoner som tog kontakt under året var 355, av vilka 60 procent kom från Finland och 40 procent från Sverige. Antalet företagskontakter ökade med 60 procent under året. Av de som tog kontakt kom 80 procent från Finland och 20 procent från Sverige. Det är anmärkningsvärt att kontakterna från Finlands näringsliv ökade explosionsartat våren 2014.

Nordkalottens Gränstjänsts TornioHaparanda-kontor har dokumenterat 85 fall av gränshinder för privatpersoner, 36 för näringslivet och 6 för myndigheter. Största delen av fallen har lösts genom att Nordkalottens Gränstjänst har varit i kontakt med den berörda myndigheten. Fyra gränshinder har skickats för kännedom till Nordiska ministerrådets informationsnätverk om gränshinder och gränshinderrådet.

Kontoret i Skibotn kontaktas framför allt av finländska företagare för lösning av praktiska problem, för att söka kontakter och samarbetsnätverk samt för rekrytering av arbetskraft. Språkproblem upplevs oftast vara ett stort problem och utgöra ett hinder för verksamhet och handel.

Nordkalottens Gränstjänst har i samarbete med företagarorganisationen Lapin Yrittäjät ry, Företagarna Norrbotten i Sverige och Bedriftsforbunde i Norge gjort en utredning om gränshinder för näringslivet. I Interreg IVA Nord-förstudien fokuserade man närmast på små och medelstora företag i Nordkalotten. Syftet med kartläggningen Gränshinder för näringslivet var att erbjuda små och medelstora företag hjälp i gränshinderfrågor, hjälpa företagen att skapa bättre förutsättningar för företagsverksamhetens tillväxt samt att förbättra konkurrenskraften och lönsamheten.

Nordkalottens Gränstjänst anordnade sex seminarier under 2014. Seminariet *Tre länders gränskonferens* anordnades i juni i Levi med gränshinder för näringslivet som huvudtema. Evenemanget hade över 100 deltagare från Finland, Sverige, Norge och Danmark. Seminariet *Vardag för gränsarbetare och företagare* genomfördes i samarbete med näringsväsendet i Ivalo kommun i november i Ivalo.

Koordinatorn från TornioHaparanda-kontoret var expertföreläsare på 15 olika evenemang med sammanlagt 650 åhörare.

Nordkalottens Gränstjänst deltog under 2014 i fyra evenemang som Nordiska ministerrådet anordnade för gränsområdeskommittéer och rådgivningstjänster i gränsområden. Gränstjänstens koordinatörer deltog i de nationella rådgivningskommittéerna i Finland, Sverige och Norge. Dessutom deltog kontoren i två seminarier som anordnades av Grensetjänsten Morokulien.

Nordkalottens Gränstjänsts kontor deltog under 2014 i flera informations- och temaevenemang, mässor samt företags- och myndighetsseminarier riktade till både företagare och medborgare i Finland, Sverige och Norge. Dessutom har Gränstjänsten deltagit som föreläsare på olika evenemang anordnade av företagarföreningar och handelskammare.

Besökarantalet på Nordkalottens Gränstjänsts webbplats ökade från år 2013. Största delen av besökarna kom från Helsingfors- och Stockholmsområdet och antalet sidvisningar var 28 000. Utöver webbplatsen har Gränstjänsten en Facebooksida.

Hållbar utveckling

Nordiska ministerrådets nya strategi för hållbar utveckling *Ett gott liv i ett hållbart Norden* trädde i kraft i början av 2013. Strategin utgör ramen för allt arbete för hållbar utveckling inom det nordiska samarbetet. Dokumentet innehåller strategiska riktlinjer för fem huvudteman med sikte på år 2025: den nordiska välfärdsmodellen, livskraftiga ekosystem, klimatförändringen, hållbar användning av naturresurser samt utbildning, forskning och innovationer. Uppföljningen av uppfyllandet av målen i strategin sker med hjälp av 27 nyckelindikatorer.

Strategin kommer i första hand att implementeras i Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommittéers arbete inom de olika sektorerna, genom utarbetande av handlingsplaner och -riktlinjer. Sektorerna rapporterar till samsarbetsministrarna om sina planer. Under 2014 bearbetades även ett elektroniskt verktyg som syftar till att stärka hållbar utveckling inom sektorerna. Verktöget färdigställdes i januari 2015 och

återfinns på adressen www.gro.norden.org. I Nordiska ministerrådets publikation *Nordic Sustainable Development Indicators*, som uppdaterades under 2014, presenteras i tabellform hur hållbar utveckling förverkligas i Norden.

Den av de nordiska samarbetsministrarna tillsatta expertgruppen för hållbar utveckling (BU-expertgruppen) leder arbetet för genomförandet av strategin för hållbar utveckling och sammanträdde i en videokonferens i maj och november i Köpenhamn. Medlemmarna från Finland är representanter från miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet. BU-expertgruppens budget för 2014 uppgick till cirka tre miljoner danska kronor, som i huvudsak allokerades till tre olika projekt som gruppen beslutat om.

Den nordliga dimensionen, gränsregionerna och de regionala råden

Nordiska ministerrådet fortsatte att bedriva ett aktivt samarbete med de övriga nordliga regionala råden och de regionala strukturerna. Ministerrådet deltog i arbetet kring EU:s Östersjöstrategi samt för att främja den Nordliga dimensionens politik. Nordiska ministerrådet stödjer sekretariatet för den Nordliga dimensionens kulturpartnerskap, som i början av år 2014 överfördes från Köpenhamn till Nordiska ministerrådets kontor i Riga.

År 2013 godkändes de nya riktlinjerna för samarbetet med de baltiska länderna, nordvästra Ryssland och Vitryssland. Riktlinjerna började implementeras under 2014. Med anledning av de ryska myndigheternas inspektionsbesök på NMR:s kontor i Kaliningrad år 2013 och i S:t Petersburg sommaren 2014 inleddes förhandlingar med Ryssland om att ändra kontorens status. Därutöver sammanslogs NMR:s kontor i S:t Petersburg och Kaliningrad. Sedan maj verkar kontoren som en helhet under samma direktör.

Ministerrådets program- och projektverksamhet i Östersjöområdet var fortsatt aktiv. NMR var en central partner i genomförandet av EU:s Östersjöstrategi.

Inom det arktiska samarbetet antog NMR ett nytt åtgärdsprogram för åren 2015–2017. Det övergripande temat för programmet är hållbar utveckling inom arktiska områden med särskilda fokusområden befolkning, miljö och natur, klimat, hållbar näringslivsutveckling samt utbildning och kunskap. Finansieringen för det arktiska samarbetsprogrammet år 2014 var cirka 1,2 miljoner euro.

Inom Vitryssland–EU-aktiviteterna låg huvudfokus fortfarande på att ge stöd till exiluniversitetet EHU i Vilnius. Även samarbete med de västliga grannarna fortsatte.

Nordiska ministerrådets ordinarie budget för närområdessamarbetet uppgår totalt till nära 13 miljoner euro.

Ungdomssamarbete

Ungdomssamarbete, Ungdomens Nordiska råd (UNR), utbytesprogrammet Nordjobb och Pohjola-Nordens Ungdomsförbund

Det nordiska ungdomssamarbetet var aktivt och mångsidigt under rapporteringsåret. De mest synliga samarbetsformerna var förutom förbundets egen verksamhet Ungdomens Nordiska råd och utbytesprogrammet Nordjobb, som i Finland samordnas av Pohjola-Nordens Ungdomsförbund. Ungdomens Nordiska råd (UNR), som är organiserat inom Nordiska ministerrådets ramar, höll sin årliga session i

Riksdagens lokaler i Stockholm i slutet av oktober. Sessionen är en viktig tilldragelse för de nordiska ungdomspolitikerna då den samlar olika ungdomspolitiska organisationer i ett gemensamt forum. Teman var den samnordiska arbetsmarknaden, och sessionen samlade cirka 80 ungdomar från de nordiska länderna. Ungdomspolitikerna utarbetade gemensamma deklamationer som på traditionellt sätt vidarebefordras till Nordiska rådets session. På så sätt försäkras man sig om att ungdomarnas synpunkter kommer fram i det officiella nordiska samarbetet. Finländaren Kai Alajoki, som var ordförande för Pohjola-Nordens Ungdomsförbund 2014, valdes till ny president för UNR.

Målet med programmet Nordjobb, som huvudsakligen finansieras av Nordiska ministerrådet, är att erbjuda sommarjobb, bostad samt kultur- och fritidsprogram i Norden åt nordiska ungdomar i åldern 18–28 år. På så sätt ökar man rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och kännedomen om de nordiska språken och kulturerna. År 2014 sökte sammanlagt 1 300 ungdomar sommarjobb i Finland via Nordjobb, och 48 sökande fick jobb. Av dem kom 37 från Norden och 11 från EU-länder. I Finland fanns jobben i huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors och Österbotten. År 2014 fick 264 finländska ungdomar jobb i andra nordiska länder via Nordjobb, jämfört med 181 året innan. Cirka 80 procent av de finländare som fick sommarjobb var kvinnor. Över 2 500 finländare sökte Nordjobb.

När det gäller frivilligorganisationer har Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNN) under verksamhetsåret erbjudit ett mångsidigt program till sina medlemmar och medlemsorganisationer samt dem som är intresserade av nordiska teman, både i Finland och i övriga Norden. Pohjola-Nordens Ungdomsförbund har elva lokalavdelningar, 27 medlemsorganisationer och cirka 4 900 enskilda medlemmar över hela Finland. Under verksamhetsåret har förbundet arrangerat samnordiska evenemang och seminarier samt resor till de övriga nordiska länderna för sina medlemmar. En ny verksamhetsform var bl.a. ledarskapsutbildningen *Unga ledare i Norden*, som är avsedd för ungdomar mellan 18 och 25 år. Utbildningen genomfördes i samarbete med Pohjola-Nordens Ungdomsförbunds systerorganisationer i Sverige och Island. Som ett nytt evenemang i samarbete med Hanaholmen och CIMO anordnades minimiässan *Till Norden!* för ungdomar som är intresserade av nordiska studie- och arbetsmöjligheter i mars i Helsingfors.

Fokusområdet för verksamheten under 2014 var enligt strategin vuxenförbundet Pohjola-Norden rf:s 90-årsjubileum och ett nära samarbete mellan organisationerna.

NORDBUK

Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) är ett rådgivande organ i Nordiska ministerrådet som samordnar barn- och ungdomsstrategin som Nordiska ministerrådet antagit. Bakom prioriteringen av verksamheten ligger strategin, handlingsplanen och Islands ordförandeskapsprogram. Särskilt fokus har legat på att ungdomarna ska ha en god uppväxtmiljö och att ungdomarnas möjligheter till påverkan och delaktighet ska utvecklas.

Under Islands ordförandeskap har fokus inom NORDBUK legat på ungdomars delaktighet och påverkan samt utvecklingen av demokratiska processer. Ett exempel på detta är Ungdomens folkmöte och, i fråga om kultur, konferensen *Arts and Audiences*.

FN:s konvention om barnets rättigheter fyllde 25 år och NORDBUK beslutade att använda medel för att beakta konventionen. NORDBUK anordnade bland annat ett seminarium om barnets rättigheter i Stockholm i samband med Nordiska rådets session i slutet av oktober. Utöver parlamentariker och tjänstemän deltog även bland annat barnombudsmännen från de nordiska länderna i seminariet.

Generalsekreterare Høybråten träffade delegationen från Pohjola-Nordens Ungdomsförbund under sitt besök på utrikesministeriet 4.12.2014. (Foto: Christina Lehtinen/UM)

Under 2013 påbörjade NORDBUK en förutredning rörande barnfattigdom. Våren 2014 beslutade NORDBUK om ett projekt i anknytning till detta. Projektet genomförs av Nordens Välfärdscenter (NVC). Projektet startade hösten 2014 och kommer att slutföras under 2015. Barnfattigdom lyftes även fram på Nordiska rådets session.

Enligt kommitténs regler ska NORDBUK utnyttja, samordna och förmedla information om undersökningar som berör barn och ungdomar. Under de två senaste åren har kommitténs lösning varit att finansiera en forskningskoordinator. NORDBUK hade ett avtal med norska NOVA och Christer Hyggen. Enligt avtalet skulle Hyggen verka som forskningskoordinator med ungdomar utanför skola och arbetsliv samt anknyttande forskning som uppgiftsfält. Om uppgiften finns en separat rapport med åtgärdsförslag. Rapporten kommer att distribueras under 2015.

Utvärdering av strategin för barn och unga i Norden

I december 2013 gav Nordiska samarbetskommittén (NSK) sekretariatet i uppgift att utvärdera strategin för barn och unga i Norden samt att komma med eventuella förslag till utveckling och förändring. NORDBUK beslutade i början av 2014 att ge uppgiften till en utomstående aktör. De viktigaste åtgärderna är följande:

- Det behövs en ny strategi.
- Strategin ska ha färre fokusområden.
- Strategin ska vara väl förankrad hos de parter som utför åtgärderna.

- NORDBUKS ställning i relation till strategin ska vara tydlig och andra dokument som styr NORDBUK, som handlingsplanen och åtgärderna, ska sammankopplas till strategin.
- Det är viktigt med en tydlig politisk attraktionskraft både i handling och ord.
- Möjligheterna till tvärsektorielt samarbete i Nordiska ministerrådet ska utnyttjas.

NORDBUKS bidrag 2014

NORDBUK lägger årligen cirka fyra miljoner danska kronor på projekt- och organisationsbidrag. Sedan 2014 har målet för bidragen varit att stödja barns och ungdomars organisering, inflytande och deltagande i demokratiska processer. Sedan 2013 har handläggningen av bidragen skötts av Kulturkontakt Nord (KKN) i Helsingfors.

År 2014 inkom sammanlagt 121 ansökningar i projekt- och organisationsbidragshelheten, en ökning på cirka 20 procent från året innan. Cirka 3,1 miljoner beviljades i bidrag till totalt 38 sökande.

Främjande av svenska språket

Under 2014 nådde det svenskspråkiga kulturprogrammet och evenemangen som produceras av nätverket Svenska nu, som samordnas av Hanaholmens kulturcentrum, cirka 85 000 elever och 2 000 lärare över hela Finland. Läroanstalterna erbjöds särskilt teaterföreställningar, journalist- och författarbesök, filmföreställningar och workshoppar. Regionala satsningar gjordes särskilt i mellersta och östra Finland och i Lappland.

Digitala läromedel utarbetades för de program som Svenska nu-nätverket producerat, bland annat en iPad-applikation till rapmusiksamlingen *Pakkåruåtsi 1*. Nätverket utvecklade även interaktiva verksamhetsätt som drar nytta av sociala medier och som stödjer en aktiv användning av svenska utanför skolan. För studerande på högre nivå anordnades evenemang om studie- och arbetsmöjligheter i Norden samt kulturprogram.

De självstyrande områdenas ställning och delaktighet

De självstyrande områdena i Norden – Åland, Färöarna och Grönland – deltog aktivt i Nordiska ministerrådets verksamhet inom ramarna för Helsingforsavtalet och deltog i möjligaste mån fullt ut i enlighet med Ålandsdokumentet. De självstyrande områdenas inbördes samordning fortsatte och under 2014 framlyftes särskilt upphörandet av Arjeplogavtalet inom hälso- och sjukvårdsområdet och dess inverkan på de självstyrande områdena.

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Inom kultursektorn genomfördes även förra året kulturministrarnas strategi för kultursamarbete 2013–2020 med beaktande av samarbetsministrarnas vision om nordiskt samarbete *Norden – Tillsammans är vi starkare*, som publicerades i februari. En annan rapport som publicerades i början av året och som påverkar verksamheten inom alla sektorer, inom kultursektorn särskilt verksamheten i Nordens hus, institut och Kulturkontakt Nord, är Nordiska ministerrådets generalsekreterare Dagfinn Høybråten's utredning *Nyt Norden*, som berör moderniseringen av det nordiska samarbetet.

En eventuell sammanslagning av stödprogrammen för Nordiska kulturfonden (NKF) och Kulturkontakt Nord (KKN) har diskuterats sedan mitten av 2000 och utredningar om eventuell sammanslagning har också gjorts.

I slutet av 2013 gav Nordiska rådet en rekommendation om en ny utredning, och denna genomfördes under 2014. Syftet med utredningen var att kartlägga verksamheten i de stödprogram som administreras av olika institutioner och vilka fördelar eller nackdelar en eventuell sammanslagning har. Utredningen tog inte ställning till huruvida de ska sammanslås. Det konstaterades emellertid att en eventuell sammanslagning framför allt är ett kulturpolitiskt beslut. Båda stödprogrammen som administreras av institutioner har hög legitimitet och det finns ett behov av och utrymme för båda. Det vore dock viktigt att stödprogrammen är så olika som möjligt och att de kompletterar varandra.

Både Nordiska rådets kultursektion och kulturministrarna på sitt ministermöte i slutet av året konstaterade i samförstånd att utredningen är bra och att man nu bör låta institutionerna fokusera på sin verksamhet i lugn och ro under flera år.

Island var ordförandeland för Nordiska ministerrådet (NMR) år 2014 och genomförde som andra nordiska land kulturministrarnas strategi för kultursamarbete 2013–2020 och strategins fem teman (Det hållbara Norden, Det kreativa Norden, Det interkulturella Norden, Det unga Norden och Det digitala Norden). Den största (treåriga) satsningen under Islands ordförandeskap är Biophilia-projektet. Inom ramen för projektet utvecklas nya undervisningsmetoder genom att förena ny teknik och kreativitet, särskilt musik. Den andra stora satsningen under ordförandeskapet var stödet till en nordisk spellista (Nordic Playlist).

Nordiska rådets (NR) prisutdelningsceremoni arrangerades i samband med NR:s session på Stockholms stadshus. Ett av de fem priserna kom till Finland. Kjell Westö tilldelades litteraturpriset för sin roman *Hägring 38*. Prissumman är 350 000 danska kronor (cirka 47 000 euro).

Filmpriset beviljades till Island, musikpriset till Danmark, barn- och ungdomslitteraturpriset till Norge samt natur- och miljöpriset till Island.

Svenska SVT intervjuade samtliga vinnare genast efter prisutdelningen och programmet kunde ses i alla nordiska länder.

Samordningen av Nordiska rådets litteraturpris överfördes i slutet av året från Stockholm till Nordens hus i Reykjavik (NOREY). NOREY är således nu sekretariat för både litteraturpriset och priset för barn- och ungdomslitteratur.

Kjell Westö tilldelades litteraturpriset för sin roman *Hägring 38*. (Foto: Magnus Fröderberg / norden.org)

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Ministerrådet för utbildning och forskning fortsatte arbetet med att genomdriva sin strategi *Kunskap för grön tillväxt och välfärd* och förberedde ett mer flexibelt samarbetsprogram som ska ersätta strategin (2015–). Åtgärderna relaterade till grön ekonomi och tryggheten av de nordiska välfärdssamhällena, vilka låg i centrum för ordförandelandet Islands program, fortsatte på utbildnings- och forskningsområdet. Därutöver anordnades ett flertal seminarier och workshoppar inom ramen för Islands specialtema, Biophilia-projektet. Teman för dessa var kreativitet i undervisning och forskning genom att förena naturvetenskaper, musik och teknik på ett innovativt sätt.

De nordiska utbildnings- och forskningsministrarna sammanträdde i Reykjavik i juni. Mötets huvudtema var undervisningens kvalitet. Kvalitetsfrågor kring utbildning på högre nivå samt på grundskolenivå och på andra stadiet diskuterades utifrån ministrarnas och experters inledningsanföranden. Man beslutade sig för att söka gemensamma metoder för att förstärka utbildningskvaliteten på högre nivå. Utvärderingsarbetet och relaterade kvalitetskriterier, små läroämnen och lärarutbildning, särskilt kompletterande utbildning för lärare, lyftes fram som samarbetsområden. Ungdomar som avbryter sin grundläggande utbildning och blir utan tillräckliga läs-, skriv- och räknekunskaper var ett särskilt bekymmer. Lärarna och lärarutbildningen ansågs vara viktiga faktorer även i detta avseende. Man beslutade att stärka samarbetet i frågor rörande lärarutbildning.

Strukturerna i det nordiska språksamarbetet förnyade så att verksamheten styrs och samordnas av organisationen Nordisk Språkkordination. Dess administrativa ansvar ligger hos takorganisationen för Pohjola-Norden-föreningarna.

Det nordiska samarbetet inom forskning samordnades av Nordforsk och var fortsatt starkt. Resultaten från det femåriga spetsforskningsprojektet inom klimat-, miljö- och energiområdet som startade 2009 utvärderades. En del av forskningsområden fortsätter som samarbete mellan sektorer inom ramen för forskningsprogrammet för grön tillväxt. Då betonas integrationen av samhälle, ekonomi och miljö vid utvecklingen av ett grönare samhälle. Forskningsprogrammet eVetenskap (2011–2015) fortsatte och uppdateringen av det tillhörande nordiska eVetenskap-handlingsprogrammet förbereddes. I början av året startade verksamheten i tre nordiska spetsforskningsenheter med nätverksstruktur. I två av dessa enheter förenas eVetenskap med klimat- och miljöforskning och i den tredje med forskning inom social- och hälsovetenskaper. Detta innebär att användningen av tjänster, redskap och metoder inom informations- och kommunikationsteknik samt digitala resurser och tjänster utvecklas som ett led i främjandet av en större öppen vetenskap.

Forskningssamarbetet på utbildningsområdet fortsätter i programmet *Education for tomorrow* (2012–2016), som finansieras av Nordforsk. Programmet omfattar breda samnordiska forskningsprojekt som berör olika utbildningsstadier. Finland (Jyväskylä universitet) samordnar forskningen rörande vuxenutbildning. Spetsforskningsenheten *Justice through education* i programmet *Education for tomorrow* förläggs till beteendevetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet.

För att stärka den arktiska forskningen startades ett program för spetsforskningsenheter inom arktisk forskning, vilket koordineras av Nordforsk och vars tema är ansvarsfull utveckling i Arktis: möjligheter och utmaningar.

Det nordiska avtalet om tillträde till högre utbildning (1997) förnyades 2013. Som avtalets depositarie begärde Finland att en utvärdering görs om avtalets innehåll och relevans. Utvärderingsrapporten färdigställdes i slutet av 2014. Likaså färdigställdes en utvärdering om Reykjavikdeklarationen som gäller erkännande av examina på högre nivå. Utvärderingarna används som underlag för den fortsatta beredningen.

Syftet med högskolornas gemensamma magisterprogram (Nordic Master) är att stärka de nordiska högskolornas verksamhetsförmåga och nyckelområden samt konkurrenskraften i högskoleutbildningen i Norden, och även att locka studerande utanför Norden. En utvärdering om hindren för att genomföra programmet färdigställdes. Utvärderingen ger en god grund för utveckling av Nordic Master-programmet och för åtgärder som syftar till att undanröja gränshinder. Man beslutade att starta två nya Nordic Master-program. Temaområdet för det ena programmet är grön tillväxt och temaområdet för det andra programmet fastställdes inte på förhand.

Nordplus-programverksamheten fortsatte i samarbete mellan de nordiska och baltiska länderna. Som förut är Finland en aktiv projektkoordinator och deltagare i olika Nordplus-program. Finland bedriver en särskilt aktiv verksamhet i Nordplus-programmet för högre utbildning och i Nordplus Horisontal-programmet.

På Nordiska klimatdagen den 11 november 2014 startade *Den stora nordiska klimatduellen* mellan nordiska skolor. Målgruppen är elever mellan 12 och 14 år. Med hjälp av spel, tävlingar och evenemang utökar eleverna sina kunskaper om hållbar utveckling. Tävligen avslutas på Nordens dag den 23 mars 2015.

Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) fortsatte sin verksamhet enligt strategin med inriktning på fem teman: flexibilitet i utbildningen, arbetsplatsen som inlärningsmiljö, att identifiera och tillägna sig det man lärt sig, vägledning till vuxna samt utvecklandet av kreativa och innovativa kunskaper inom utbildning.

Det nordiska PIAAC-nätverket (OECD:s program för internationell vuxenforskning, The Programme for the International Assessment of Adult Competencies) fortsatte sitt samarbete för att upprätta en nordisk databas. På NVL:s webbplats (www.nordvux.net) finns en serie internetradiosändningar, där det är möjligt att höra hur forskningsresultaten har mottagits inom det fria bildningsarbetet.

NVL publicerade rapporten *Making learning visible in the Nordic countries*, som beskriver implementeringen av referensramarna för europeiska nationella kvalifikationer och examina i Norden.

http://www.nordvux.net/Portals/0/rapporter/EQF_rapport.pdf

Arbetet inom ramen för programmet för nordisk välfärd, som startade 2013, fortsatte i form av olika projekt. Centrala teman var kvaliteten på inläring i arbetet, en minskning av antalet skolavhoppare med hjälp av bl.a. bästa praxis i den nordiska databanken samt framtida utmaningar för den nordiska välfärdsstaten.

Det fattades beslut om fortsättningen av genomförandet av samarbetsprogrammet för utbildning och forskning mellan de nordiska länderna och Ryssland till slutet av 2015 efter att samarbetsministrarna beviljat tilläggsfinansiering för programmet för ett år. Det beslöts att utvärdera programmet enligt en snabb tidsplan, varefter beslut om en eventuell fortsättning fattas.

Miljö

Miljöhandlingsprogrammet 2013–2018

Miljöhandlingsprogrammet 2013–2018, som miljöministrarna godkänt, fokuserar inom Nordiska ministerrådets samarbete på frågor där samarbetet medför en nordisk nytta. Programmets huvudteman är en hållbar samhällsutveckling, klimatförändringen och luftföroreningar, biologisk mångfald och ekosystem samt hälso- och miljöfarliga kemikalier. Dessutom konkretiserar det miljömålen i den nordiska strategin för hållbar utveckling.

Miljösektorns arbete styrs även av de aktuella ordförandeskapsprogrammen samt den arktiska miljöstrategin som fokuserar på miljögifter och klimatet.

Arbetsgrupperna verkar med mandat som miljöministrarna godkänt och ansvarar för genomförandet av programmen särskilt genom projektsamarbete. Gruppernas arbete stödjer även den nationella aktiviteten i miljöfrågor och de nordiska ländernas samarbete i relation till EU och internationella processer. Grupperna sammanträder i genomsnitt tre gånger om året och varje grupp har 1–2 representanter från Finland. År 2014 hade två arbetsgrupper en finländsk ordförande och tre en finländsk sekreterare. Arbetsgrupperna är klimat- och luftgruppen, havgruppen, terrestra ekosystemgruppen, kemikaliegruppen, avfallsgruppen, miljö- och ekonomigruppen, samt arbetsgruppen för hållbar konsumtion och produktion.

Miljösektorns arbetsgrupper ger ut nyhetsbrevet *NordMiljö*, som presenterar aktuella projekt. Det nordiska miljösamarbetet har haft en stor internationell genomslagskraft: till exempel det internationella kvicksilveravtalet i FN:s miljöprogram, samarbete och koordination mellan olika miljökonventioner och olika regionala råd, utvecklingen av internationell miljöförvaltning och utvecklingen av EU:s kemikalielagstiftning (REACH). Den nordiska arbetsgruppen för klimatförhandlingar är NOAK. Det nordiska miljömärket, Svanmärket, är ett av de mest välkända varumärkena bland nordiska medborgare.

Ordförandeskapsprogram

I Islands ordförandeskapsprogram betonades de biologiska naturresurserna i Norden. Island startade projekt med anknytning till bioekonomi och de kreativa näringarna samt stärkte interaktionen mellan energi-, miljö- och klimatområdet inom det nordiska samarbetet.

Övrigt nordiskt samarbete inom miljöförvaltning

Miljösektorn genomförde flera projekt inom statsministrarnas initiativ för grön tillväxt. Under året utgavs rapporter om bl.a. återanvändning och återvinning av textil-avfall, producentansvarssystemet samt återvinning av plast- och elektronikavfall. Seminarier om dessa teman anordnades

Nordens officiella miljömärke, Svanmärket, fyllde 25 år. De nordiska miljöministrarna firade Svanmärket i samband med Nordiska rådets session i Stockholm i oktober. Märket ger konsumenterna möjlighet att välja de allra säkraste produkterna ur hälso- och miljösynpunkt. Produktkraven täcker hela livscykeln från produktion till användning och avfall. Svanmärkets mål är hållbar utveckling i ett hållbart samhälle. Märkningskriterierna utvecklas kontinuerligt i samarbete med konsumentsektorn och näringslivet.

Nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation) är ett internationellt finansinstitut som finansierar miljöprojekt inom närområdet och har sitt huvudkontor i Helsingfors. Från och med början av 2014 anslöts Nordiska projektexportfonden (Nopef) till det. NEFCO förvaltar förutom sin egen verksamhet även fonder för flera olika instanser, särskilt för klimatprojekt och arktiska projekt. Arktiska rådets *Project Support Instrument* (PSI) blev operativt sommaren 2014. För den grundläggande verksamhetens del präglades år 2014 av effekterna av händelserna i Ukraina såväl på Ryssland, där verksamheten har avstannat nästan helt, som på Ukraina, där man aktivt söker nordiska lösningar på belåningen och borgen för kommunala energieffektivitetsprojekt som pågått länge. NEFCOs styrelse sammanträder fyra gånger om året.

Inom byggverksamhet medverkar miljöministeriet i den inofficiella tjänstemannagruppen för byggande i Norden (Nordiska byggmyndigheternas möte, NBM), där man år 2014 behandlade bl.a. tillvägagångssättet för nära-nollenergi samt elektroniskt bygglovsförfarande, beräkning av byggnadernas miljökonsekvenser samt gränshinder rörande byggande. Nordiska vattenskadegruppen verkar för att förebygga vattenskador på byggnader och MAID-projektet utreder praxis rörande produktgodkännanden för byggprodukter som är i kontakt med dricksvatten. De nationella överdirektörerna som ansvarar för områdesanvändningen sammanträder årligen på det inofficiella evenemanget Planmöte.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Ministermöten för näringsliv, energi och regionalpolitik hölls i oktober i Keflavik.

Under näringslivsdelen redogjordes för huvudteman i det nordiska näringslivs- och innovationspolitiska programmet 2014–2017 och de delar av programmet som de olika länderna har ansvar för. Finlands representant, industriråd Kuuva, rapporterade om beredningen av programmet som gäller tillväxten inom kulturbranscher och som Finland ansvarar för. Utrikesrådet Kari Kahiluoto berättade om de nordiska planerna för gemensamma exportfrämjande åtgärder. På mötet diskuterades även bl.a. en förenkling av regleringen i Norden samt turismfrämjande åtgärder.

På mötet gällande energi ansåg ministrarna att det är viktigt att fortsätta gemensam nätplanering ur ett nordiskt nyttoperspektiv. Andra viktiga fokusområden var systemhantering och integrering av förnybar energi till elförsörjningsnäten. Ministrarna konstaterade att den tidigare målsättningen om en gemensam nordisk slutanvändarmarknad för el har varit för ambitiös. Ministrarna konstaterade även att de nordiska länderna bör stärka samarbetet i användningen av förnybara energiformer vid land-, sjö- och flygtrafik. Vad gäller reformprogrammet som generalsekreteraren startat betonade ministrarna att finansieringsstrukturen för Nordisk energiforskning (NEF) ska beaktas i NEF:s nya förvaltningsregler. Ministrarna godkände NEF:s strategi för åren 2015–2018.

På regiondelens möte förhöll sig ministrarna positivt till skapandet av en ny Västnorden-strategi och fokusområden på Grönlands, Färöarnas, Islands och Norges kust. Huvudtemat för Danmarks ordförandeskap år 2015 är *Nordic Built Cities*, vars beredning påbörjades under hösten.

Generalsekreterarens reformprogram behandlades på alla tre mötena.

Näringslivs- och innovationspolitik

Under Islands ordförandeskap fortsatte genomförandet av nordiska samarbetsprogrammet för näringslivs- och innovationspolitik 2014–2017. Teman i Islands ordförandeskap fokuserade särskilt på grön tillväxt, Nordens biologiska resurser och klimatfrågor. Inom de kreativa näringarna utvecklades spellistan för nordisk musik. Island lyfte även fram pedagogiken Biophilia, som tagits fram och utvecklats av artisten Björk och som anknyter till inlärningen av naturlära.

Under ordförandeskapet följdes avancemanget av olika projekt upp. Förberedande diskussioner om exportfrämjande åtgärder var särskilt viktiga. Den nordiska cleantech-beskickningen i Masdar i Abu Dhabi inledde sin verksamhet. Nordic Innovation satte även igång med förberedelserna för samarbetet om nordiskt exportbefrämjande med utgångspunkt i det Team Norden-initiativ som statsminister Katainen lanserade i Oslo den 29 oktober 2013.

Året präglades av långa diskussioner om Nordic Innovations ställning. Frågan om en närmare utredning av tillämpningen av statsstödslagstiftningen lyftes fram i början av året. För detta grundades en egen ad hoc-arbetsgrupp och sekretariatet anlidade juridisk expertis för att utreda och projektera frågan. Den förvaltningsmodell som presenteras i generalsekreterarens reformprogram konstaterades vara problematisk till den del som den handlar om frågor rörande ansvarsfördelning i relation till den tillämpliga lagen i det aktuella landet. Sekretariatet anlidade juridisk expertis för att utreda denna fråga. Ett gemensamt möte om Nordic Innovations förvaltningsmodell hölls mellan Nordic Innovations styrelse och ämbetsmannakommittén i början av 2014.

Den minskade budgetfinansieringen försvårade verksamheten, men genom att koncentrera en betydande del av projektverksamheten till Nordic Innovation effektiviserades verksamheten.

Energipolitik

Nordisk bioekonomi var det övergripande temat för Islands ordförandeskap. Island betonade ersättandet av fossila bränslen inom transportsektorn och särskild vikt fästes vid energiförbrukningen på fiskefartyg. Ordförandeskapsprogrammet betonade även en förbättring av energilösningarna på glesbefolkade områden.

Målet att skapa en gemensam nordisk detalj- och slutanvändarmarknad för el fram till slutet av 2015 konstaterades vara för ambitiöst på ministermötet. Det har gjorts vissa framsteg inom harmoniseringsarbetet, men genomförandet av rekommendationerna i länderna har inte avancerat i samma takt och har inte heller varit enhetligt. En helt gemensam slutanvändarmarknad behöver inte heller vara ett övergripande mål, utan den nordiska harmoniseringen relateras framledes till utvecklingen på den europeiska slutanvändarmarknaden. Arbetet med att utveckla den nordiska elmarknaden fortsatte i enlighet med den handlingsplan som antogs tidigare. Handlingsplanen betonar vikten av nordiska nätverksinvesteringar och -planer samt förvaltningen av elsystemen och integreringen av förnybar energi i det nordiska elförsörjningssystemet. Det finns ännu inte ett behov av att utarbeta en gemensam nordisk strategi för att främja en flexibel efterfrågan på elmarknaden. Gemensamma nordiska åtgärder baserade på en marknadslösning söks för att underlätta effektproblemen på elmarknaden.

Aktuella teman inom energieffektivitetssamarbete var effekterna av EU:s energieffektivitetsdirektiv för den nordiska slutanvändarmarknaden för el, en workshop om energieffektivitet i byggnader samt finansieringsmodeller för energitjänster. NORDSYN, ett treårigt samarbete mellan nordiska övervakningsmyndigheter för att effektivisera övervakningen av energieffektivitetskraven för produkter åren 2012–2014 fortsatte.

Ett forskningsprojekt om förnybar energi genomfördes och ett tillhörande seminarium om EU:s politik rörande förnybar energi i Norden efter 2020 anordnades. Därutöver förbereddes en omfattande undersökning, där temat är att utvärdera och utveckla stödsystem för förnybara energikällor i Norden inom EU-ramverket efter 2020.

Som en fortsättning på Nordisk energiforsknings (NEF) utvärdering som färdigställdes 2013 genomfördes en effektanalys om rekommendationerna i början av 2014. Ämbetsmannakommittén konstaterade att det är bäst att NEF:s verksamhet fortsätter i nuvarande form. Framledes kommer gemensamma möten mellan ämbetsmannakommittén och NEF att anordnas en eller två gånger per år. I anslutning till det reformprogram som generalsekreteraren startat utarbetades s.k. normalstadgar för nordiska institutioner. En

förvaltningsmodell enligt dessa kommer enligt ämbetsmannakommitténs tolkning att minska beslutsmakten för NEF:s direktion vid valet av direktör och den praktiska verksamhetsstyrningen. I stadgarna bör man beakta NEF:s finansieringsstruktur, där direkt nationell finansiering utgör cirka 80 procent. Utifrån diskussionen på ministermötet kommer ämbetsmannakommittén att ansöka om ett undantag till normalstadgarna. NEF:s strategi för åren 2015–2018 antogs på ministermötet.

Regionalpolitik

Regionsektorns samarbetsprogram för perioden 2013–2016 genomfördes till hälften. I december hölls ett gemensamt evenemang för ämbetsmannakommittén och Nordregio, där man diskuterade arbetets avancemang och det fortsatta arbetet i de grupper som genomför programmet. Det handlar om sammanlagt fyra arbetsgrupper: välfärd och demografi, arktiska områden, grön tillväxt och planeringssamarbete samt grön tillväxt och innovation. Finland ansvarar för ledningen av den sistnämnda arbetsgruppen.

Utifrån en analys om Västnordenfondens verksamhet föregående år beslöts att de höga förvaltningskostnaderna och oklara handlingssätten i fondens verksamhet måste ändras. Man beslutade att fondens ledning ska regelbundet rapportera om sin verksamhet direkt på ämbetsmannakommitténs möten. Därutöver har NMR:s sekretariat möjlighet att delta i fondens styrelsemöten.

På grund av NMR:s budgettryck skapas även tryck för att konkret påvisa vilket mervärde som de finansierade arbetsgrupperna medför för verksamheten. Förnyelsen av gränsområdessamarbetets finansiering och en förstärkning av verksamheten har länge varit under lupp. I slutet av 2013 beslutade man emellertid om finansieringen av gränsområdessamarbetet för åren 2014–2016 för att grupperna ska kunna planera sin verksamhet. Under 2014 diskuterades en utvärdering av modellen för gränsområdessamarbete i samarbete med gränsgrupperna och beslutades om finansiering av utvärderingen.

Temat Bioekonomi och innovationer under Islands ordförandeperiod har ett starkt uppsving i samtliga nordiska länder. Detta framgick även på det forum som Nordregio anordnade i samband med ministermötet på Island. Det som är gemensamt för alla länder är att bioekonomi ses som ett stöd för ekonomisk tillväxt och en möjlighet särskilt inom glesbefolkade områden. I Finland och Sverige ligger huvudfokus i bioekonomi på skogsindustrin, medan största delen av bioekonomivolymen i Norge, Danmark och Island kommer från livsmedelsindustrin.

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

Under Islands ordförandeskap år 2014 sammanträdde de nordiska finansministrarna endast en gång. Mötet hölls i Stockholm i oktober i samband med Nordiska rådets session. På mötet diskuterades särskilt det finanspolitiska läget, effektivisering av den offentliga ekonomin genom konkurrensutsättning samt aktuella finansmarknadsfrågor.

Det finanspolitiska läget i Norden har utvecklats positivt med undantag för Finland. Ministrarna konstaterade att de ekonomiska utsikterna fortfarande försvagas av den långsamma återhämtningen i Europa. De betonade att ekonomiska reformer som stödjer tillväxt och sysselsättning behövs även i framtiden. I Danmark har skapandet av nya arbetstillfällen hög prioritet. Den ekonomiska situationen i Norge är god. Oljeindustrin förväntas dock inte vara till lika stor draghjälp som tidigare. I Sverige är utsikterna för 2015 ljusa, och nationalekonomin förväntas växa med tre procent. Utvecklingen i Island har varit positiv. Budgeten

visar ett överskott. Arbetslösheten minskar, det går bra för fiskerinäringen och turismen har ökat avsevärt. I Finland har regeringen börjat bereda strukturpolitiska reformer. Pensionsreformen har avtalats med arbetsmarknadsparterna. Reformen kommer att påverka både pensionsnivån och pensionsåldern. Dessutom pågår en social- och hälsovårdsreform.

Vid diskussionen om konkurrensutsättning lyftes särskilt fram en effektivisering av produktiviteten, tekniska lösningar och valfrihet. Man ansåg allmänt att olika tekniska lösningar har en nyckelposition när det gäller att öka produktiviteten. Betydelsen av valfrihet betonades också. Det primära i offentliga tjänster är ändå att säkerställa kvaliteten. Vissa länder ansåg att konkurrens i sig är något positivt, men de underströk att detta inte nödvändigtvis kräver privata producenter. Dessutom kan kostnaderna minskas genom att koordinera offentliga upphandlingar. Vid offentliga upphandlingar ska totalkostnaderna för tjänsten beaktas.

Beträffande aktuella EU-frågor låg huvudfokus på finansmarknaden. Centrala frågor som ministrarna diskuterade var bankunionen och stresstest för banker. Finland blir fullvärdig medlem i bankunionen och bail-in-reglerna träder i kraft den 1 januari 2015. Den gemensamma lagstiftningen (single rule book) gäller alla EU-länder. Stresstestet som Europeiska centralbanken publicerade strax före mötet ansågs allmänt vara positivt och de nordiska bankerna visade sig vara stabila i testet.

Den gemensamma nordiska förhandlingsprocessen om ett informationsutbytesavtal med så kallade skatteparadis har slutförts. Det finns sammanlagt 45 avtal. Projektet fick beröm och ansågs vara ett utmärkt exempel på ett konkret och resultatrikt nordiskt samarbete. Projektet, som inleddes 2006, var en succé och har ökat skatteintäkterna från egendom utomlands avsevärt.

Samtidigt stödjer de nordiska länderna aktivt det internationella arbetet för att säkerställa en rättvis och effektiv beskattning över landsgränserna. Länderna ger sitt fulla stöd till att OECD:s internationella standard för informationsutbyte ska träda i kraft så snabbt som möjligt.

Nordiska konjunkturgruppen gav i december ut rapporten *Economic Outlook in the Nordic Countries*. Även den tväradministrativa miljö- och ekonomigruppen fortsatte sitt arbete.

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Ministerrådet för jord- och skogsbruk, fiske, vattenbruk och livsmedel sammanträdde en gång under året. Det traditionella sommarmötet hölls i slutet av juni i Selfoss på Island. På agendan för sommarmötet fanns bland annat bioekonomi, antibiotikaresistens samt private-public-partnership inom nordisk förförädling av växter. Nordiska ministerrådets generalsekreterare höll ett heltäckande anförande om ministerrådets reformprogram på mötet.

Huvudtemat för Islands ordförandeskap var grön ekonomi och välfärd. Bioekonomi syns också i många projekt som Island startade under sitt ordförandeskap. Ministermötets sakinnehåll ansågs vara framgångsrikt och givande.

EK-FJLS (Exekutiv): Exekutiva ämbetsmannakommittén

De mest centrala frågorna för Exekutiva ämbetsmannakommittén under 2014 anknöt till reformprogrammet *Nyt Norden*. Ett annat tema som behandlades i Exekutiva ämbetsmannakommittén var initiativet om

profilering och positionering. Exekutiva ämbetsmannakommittén ansåg att projektet var bra, men önskade större fokus på bioekonomi och användningen av hållbara naturresurser.

På flera möten behandlades bioekonomi, som även var ett centralt tema under Islands ordförandeskap. På grund av den goda utvärderingen av projektet *Ny nordisk mat II* och den synlighet och feedback som projektet fått beslutade man föra in projektet som en del av NMR:s verksamhet. Exekutiva ämbetsmannakommittén sammanträdde fyra gånger under 2014.

EK-FJLS: Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk

Under Islands ordförandeperiod var bioekonomin även mycket synlig inom jord- och skogsbruk. Utöver olika bioekonomievenemang inrättades en nordisk bioekonomipanel under året. I ämbetsmannakommittén tog man upp bland annat fortsättningen av det samnordiska projektet inom förförädling av växter (PPP) och strategin för Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning (NKJ) för åren 2015–2018. Ämbetsmannakommittén sammanträdde två gånger under året.

Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning (NKJ)

NKJ har som främsta mål att främja en kunskapsbaserad nordisk jordbruks- och livsmedelssektor. NKJ ger stöd åt nordiskt forskningssamarbete inom sektorn och strävar till att påverka den politiska diskussionen på nationell, nordisk och europeisk nivå. Ordförandeskapet i NKJ övergick i början av 2014 till Sverige, men sekretariatet är fortfarande placerat i anslutning till NordForsk i Norge. Utöver den ordinarie kommittén har en strategisk arbetsgrupp etablerats som arbetsform. Arbetsgruppen har en representant från varje land och förbereder besluten för de ordinarie mötena.

I samband med att NOR (Nordiskt organ för renforskning) avskaffades och den administrativa delen överfördes till NKJ undertecknade Finland, Sverige och Norge ett samarbetsavtal. Enligt avtalet har varje land ett roterande ordförandeskap på en period om två år och anordnar gemensamma möten och ett seminarium eller motsvarande under det egna ordförandeskapet. Finlands ordförandeskap började 2014. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet ordnade ett nordiskt seminarium om renhushållning i Rovaniemi i oktober.

Island har haft ledningsansvaret för det arktiska bioekonomiprojektet och inom ramen för projektet anordnades ett seminarium om arktisk bioekonomi i november 2014. NKJ har föreslagit och fått flera nordiska representanter till olika underarbetsgrupper i EU:s bioekonomipanel.

Ny nordisk mat

Ny nordisk mat II (NNM II) är ett program under Nordiska ministerrådet för perioden 2011–2014. Det är främst ett kommunikationsprogram som har som mål att förmedla information och öka kunskaperna om nordisk mat och nordiska råvaror. Programmet stärker den gemensamma nordiska matkulturen och utgår från de särdrag som präglar vår region: renhet, enkelhet, säkerhet och etik. NNM II-programmets värdegrund står skriven i deklARATIONEN *Nytt nordiskt kök*. Programmet administreras av en styrgrupp vars ordförande är Lena Brenner från Åland. År 2014 höll styrgruppen två möten, i maj i Nuuk på Grönland och i november i Köpenhamn. I samband med mötet i Nuuk hölls två möten med Grönlands dåvarande lantbruks-, fiskeri- och jaktminister Finn Karlsen. Medlemmarna i styrgruppen presenterade för ministern sina

respektive länders matpolitik och hur de främjar matkulturen och lokalproducerad mat. Styrgruppens ärenden bereds av en arbetsgrupp, som under 2014 hade tre möten.

Flera NNM II-underprojekt (<http://nynordiskmad.org/tema/projekt/>) slutfördes under 2014. Man försöker fortsätta aktiviteterna i dessa genom frivillig verksamhet inom nätverk som skapats under projekten. NNM II anordnade eller var samarbetspartner i flera evenemang och seminarier över hela världen. I slutet av 2014 anordnades sex *Nordic Visions #NORDICFOOD2024*-workshoppar på olika håll i Norden. I workshopparna diskuterade experter inom matpolitik resultaten från NNM II-programmet och i synnerhet den framtida riktningen för nordisk matpolitik. NNM II medverkade även i planeringen och lanseringen av en nordisk näringsdatabas.

Finland verkade aktivt i NNM II-programmets evenemang. I Helsingfors arrangerades i mars den första internationella *Street Helsinki*-festivalen. Konferensen *Street Helsinki TALKS* samlade cirka femhundra gatumatintresserade till Mässcentret för att lyssna på ett högklassigt expertseminarium. I Åbo arrangerades en nordisk matmässa i samband med den internationella bokmässan. På scenerna visades matkultur från både Norden och Egentliga Finland. I Åbo arrangerades även evenemanget *FOOD and FUN*, som ursprungligen kommer från Island. I Helsingfors arrangerades ett nordiskt seminarium om hållbara matanskaffningar. Seminariet pågick i två dagar och var samtidigt slutseminarium för projektet KeHa, som finansierats av JSM. Seminariet hade ett hundratal deltagare från sex länder. Den finska kocken och restaurangägaren Antto Melasniemi medverkade som NNM-kock i festivalen *Ja Ja Ja* i London och drev även en pop up-restaurang i London i december. I båda två låg fokus på exotiska nordiska råvaror. Kim Palhus, Finlands matambassadör under NNM I-perioden, var med och förde NNM-information och -erfarenheter till Vitryssland i maj på evenemanget *New Nordic Food Minsk*.

Nordiskt Genresurscenter NordGen

NordGens verksamhet är väl etablerad. NordGen har fokuserat på skötseln av sina kärnuppgifter. Man har arbetat för att noga anpassa verksamheten och storleken på personalen till den befintliga budgeten.

Direktionsarbetet ändras i början av 2015 som en del av reformen av de nordiska institutionerna. I framtiden kommer NordGens direktion att i allt större utsträckning fokusera på egentliga substansfrågor och NordGens direktör ansvarar för ekonomin.

Nordiskt samarbete inom övervakning av gödselmedel

Det årliga mötet för övervakning av gödselmedel hölls denna gång i Reykjavik i maj. Även gödselövervakningsmyndigheterna från Estland och Litauen deltog i mötet. På mötet behandlades den kommande totalreformen av EU:s gödsellagstiftning. Vincent Delvaux och Johanna Bernsel från DG Enterprise vid kommissionen deltog i mötet.

EK-FJLS: Ämbetsmannakommittén för fiskeri

Ämbetsmannakommittén för fiskeri (EK-Fisk) sammanträdde två gånger, i april och november. Islands fokus i fiskefrågor låg på blå bioekonomi, och Island anordnade olika evenemang och en konferens om temat. Dessutom behandlades fiskeribranschens aktuella frågor och svar på Nordiska rådets rekommendationer.

EK-Fisk beslutade även om projektfinansiering genom att ta hjälp av en arbetsgrupp bestående av forskare (AG-Fisk).

EK-FJLS: Ämbetsmannakommittén för livsmedel

Förutom i ämbetsmannakommittéerna fortsatte det nordiska tjänstemannasamarbetet även aktivt inom de tre etablerade arbetsgrupperna NKMT (näring, matkultur och toxikologi), NMF (Livsmedelsförvaltning och konsumentinformation) och NMDD (mikrobiologi och djurhälsa/djurvälstånd) samt i NMKL (Nordisk Metodikkommitté för livsmedel) och i organisationen NordVal som lyder under den.

Nordiska arbetsgruppen för kosthållning, mat och toxikologi NKMT

ICN2 (2nd International Congress on Nutrition) anordnades av FAO och WHO i Rom i november. I samband med näringskongressen på hög nivå anordnades ett samnordiskt parallellenemang med rubriken *Nutrition the Nordic way: policy, recommendations and labeling*. De nordiska ländernas anförande hölls av Pekka Puska. Den nordiska näringspolitiken och näringsrekommendationerna fick stor synlighet och NKMT koordinerade även verkställandet.

ICN2 konferensen i Rom (foto: JSM)

Syftet är att utveckla och planera en gemensam virtuell plattform för informationsutbyte för de nordiska tillsynsmyndigheterna för närings tillskott. Plattformen kan utnyttjas t.ex. genom att effektivisera tillsynen av distansförsäljning, dela riskbedömningar och andra dokument samt allmänt informationsutbyte. Projektet har beviljats finansiering och man uppskattar att det kommer att genomföras 2015–2016.

Nordiska Matförvaltningsgruppen (NMF)

NMF:s projekt gällande material som kommer i beröring med livsmedel slutfördes under 2014. I projektet deltog sex länder, vars ansvariga experter inom livsmedelskontaktmaterialbranschen svarade för det nationella genomförandet av projektet. Projektets genomförande och resultat anses mycket tillfredsställande. EK-livs projektfinansiering möjliggjorde tillsynen inom detta mycket krävande område av livsmedelssäkerhet. Projektet genomfördes och leddes mycket systematiskt med en liten budget. Projektledaren handlade effektivt och hade god kontroll över planering, genomförande och tidsplan. Varje land fick värdefull information om sin situation. Vid projektets sammanfattningsmöte önskades det allmänt att man skulle kunna fortsätta med ett liknande projekt om några år.

De tre delprojekten i det samnordiska projektet för att reducera matspill har avslutats för det första året. Projektresultaten presenterades på matspillseminariet *License to eat* i Kulturkontakt Nords lokaler i september. Utöver finländska talare talade även Afsane Bassir-Pour, direktör för FN:s regionala informationskontor, samt Selina Juul, grundare av *Stop wasting food*-rörelsen, på seminariet. Matspillprojektet fortsätter inom samtliga tre delprojekt under 2015.

Den nordiska tillsynskonferensen hölls i slutet av augusti i Gävle. Konferenstemat var *Husk – fusk och snusk*, dvs. matfusk och brister i livsmedelshygien. I konferensen deltog elva personer från Finland. Målgruppen var i synnerhet kommunala livsmedelsinspektörer. Konferensen har arrangerats tolv gånger, och nästa konferens arrangeras 2015.

Den nordiska juristkonferensen anordnades i början av november i Helsingfors, och denna gång hade Finland ansvaret för förberedelserna. Teman var administrativa sanktioner samt förbudet mot dubbel straffbarhet samt livsmedelsbedrägerier. Även proportionalitetsprincipen och relationen mellan återkallelser och tillämpning av försiktighetsprincipen diskuterades.

Nordiska arbetsgruppen för mikrobiologi, djurhälsa och djurvälstånd (NMDD)

NMDD:s projektgrupp, med representanter från Norge, Sverige, Danmark och Finland, anordnade ett seminarium med anknytning till övervakningen av kycklingars välmående i Stockholm i slutet av september. Seminariet var framför allt avsett för de myndigheter som övervakar kycklingars välmående på gårdar och slakterier. Utöver myndigheterna medverkade några representanter för näringslivet och forskare antingen som föreläsare eller seminarierrepresentanter. Sammanlagt 53 personer från Norge, Sverige, Finland, Danmark och Lettland deltog.

Nordisk-baltiska veterinära beredskapsgruppen (Nordic-Baltic Veterinary Contingency Group, N-B VCG) sammanträdde i fjol. Gruppen består av veterinärvårdsmyndigheter inom centralförvaltningen från samtliga åtta länder. Finland är ordförande 2014–2015. Gruppen anordnar beredskapsövningar och seminarier och främjar samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna när det gäller beredskap för och bekämpning av djursjukdomar.

I maj 2014 anordnade gruppen ett seminarium om biosäkerhet på djurproduktionsgårdar (Nordic-Baltic Seminar on Biosecurity) i Sverige i samarbete med svenska Jordbruksverket. De cirka 90 seminariedeltagarna representerade veterinärmyndigheter, veterinärer, livsmedelsindustrin, näringslivet och

producentorganisationer i Norden och Baltikum. Även forskare och myndigheter från olika länder medverkade.

Gruppen deltar och verkar som kontaktpunkt inom ramen för det svenska projektet i seminarier som anordnas i Finland och Norge 2014–2015 med rubriken *Outbreak of epizootic diseases – collaboration, decision support and real-time exercise*. N-B VCG publicerade två rapporter under 2014.

Planeringen av ett nordiskt välfärdscenter för djur (CAW) pågår. Avsikten är att stödja samarbetet och bildandet av nätverk mellan nordiska välfärdscenter för djur antingen i form av workshoppar eller eventuellt vid större evenemang.

NMKL-samarbete

På livsmedelsområdet verkar fortfarande det starkt etablerade Nordiska samarbetsforumet inom livsmedelsanalys, NMKL, med finansiering från ministerrådet. Kommitténs huvudsakliga uppgift är att utarbeta ändamålsenliga, väldokumenterade kemiska, mikrobiologiska och sensoriska bestämningsmetoder, vars tillförlitlighet i regel testas i experiment mellan laboratorier. En annan viktig uppgift är att utarbeta instruktioner och anordna utbildning för laboratorier och användare av analysresultaten. Åren 2009–2015 var Sverige ordförande för NMKL. Under 2014 publicerade NMKL sammanlagt fem metoder (två mikrobiologiska och tre kemiska), tre instruktioner samt en teknisk rapport och anordnade en endagsutbildning för personalen på det mikrobiologiska laboratoriet. NordVal International, som verkar inom ramen för NMKL, förnyade under 2014 15 certifikat. Två nya certifikat ansöktes hos organisationen och fem certifikat som beviljats tidigare förnyades inte.

Ämbetsmannakommittén för skogsbruk ÄK-FJLS

Takten för arbetet i ämbetsmannakommittén för skogsbruk sattes av dryftandet av strategiska mål för 2015–2020 inom det nordiska skogssamarbetet som startades av Island. Två möten om temat hölls under året. Arbetet torde slutföras under 2015 och verkställandet starta under Finlands ordförandeskap 2016. I övrigt var bioekonomitemat aktuellt på olika evenemang, till exempel på bioekonomikonferensen som anordnades i samband med ministermötet på Island. Under Islands period beslutade man även att inrätta en nordisk bioekonomipanel. Ämbetsmannakommittén för skogsbruk hade två möten, av vilka det ena hölls i Reykjavik.

Nordic Public Private Partnership on Prebreeding in Plants (PPP)

På ministerrådets möte på Island år 2009 beslutade MR-FJSL att starta ett samnordiskt PPP-projekt om förförädling av kulturväxter. Målet med projektet är att nordiskt främja förförädling av växter för jord- och trädgårdsbrukets långsiktiga behov. Alla nordiska länder deltar i projektet. De baltiska länderna är associerade medlemmar.

Projektets första fas pågick i fyra år (2011–2014). Den årliga budgeten för projektet var åtta miljoner danska kronor, varav hälften är finansiering från den privata sektorn. Ländernas finansieringsandel fastställs i enlighet med Nordiska ministerrådets finansieringsskala (Finland 17,4 procent). I den första projektfasen finansierades tre projekt.

I projektets styrgrupp fanns en representant från jord- och skogsbruksministeriet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT). MTT:s representant representerade även Boreal i styrgruppen.

På ministerrådets möte beslutade man enhälligt att fortsätta med projektet till den andra fasen åren 2015–2017. Man kom dock inte överens om finansieringsnivån, och därför ville man ge länderna möjlighet att fortsätta på den tidigare budgetnivån eller öka sin andel. Av denna anledning utarbetades två budgetar, A och B. De länder som vill fortsätta med den nuvarande budgeten (8 MDKK, av vilket hälften kommer från den privata och hälften från den offentliga sektorn) betalar sin andel endast till A-budgeten. De länder som är redo att öka sin andel betalar även en andel till B-budgeten. Enligt beslutsförslaget betalar Finland och Norge sin andel endast till A-budgeten. De övriga tre länderna finansierar även B-budgeten. Kostnaderna för sekretariatet, 0,5 miljoner danska kronor, täcks av A-budgeten.

Utlysningen för projektets andra fas anordnades hösten 2014. Utlysningen för A-budgeten (7 miljoner danska kronor) är öppen för alla nordiska länder och utlysningen för B-budgeten (6 miljoner danska kronor) är endast öppen för de tre länder som finansierar B-budgeten. Utlysningen resulterade i sammanlagt fem ansökningar, av vilka tre (A-budgeten) var fortsatta ansökningar till tre projekt i PPP-projektets första fas. Utvärderingen av projekten slutförs i början av 2015.

Social- och hälsopolitik

Utredningsman Bo Könberg lämnade sin rapport *Framtidens nordiska hälsosamarbete* till Islands hälsominister i juni 2014. De nordiska social- och hälsoministrarna godkände rapportens rekommendationer rörande högspecialiserad behandling, sällsynta diagnoser, psykiatri, hälsoberedskap och tjänstemannautbyte. De gav även generalsekreteraren i uppgift att utreda vilka samarbetsmöjligheter de nordiska länderna har för att bekämpa ebolaepidemin.

På social- och hälsoministrarnas möte behandlades även generalsekreterarens förslag om att det s.k. Arjeplogavtalet (Avtalet om en gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer) från 1994 ska avvecklas. Innan beslutet om avvecklande av avtalet fattas, ska man emellertid utreda hur avtalets förpliktelse rörande informationsutbyte samt hur de självstyrande områdenas specialbehov kommer att beaktas i framtiden. Denna utredning ska överlämnas till social- och hälsoministerrådet senast i slutet av 2015.

Den uppdaterade nordiska konventionen om social trygghet trädde i kraft den 1 maj 2014. Inom socialförsäkringsarbetsgruppen behandlades aktuella frågor beträffande samordning av den sociala tryggheten.

Det nordiska handikappolitiska handlingsprogrammet 2015–2017 antogs.

Den akademiska verksamheten vid Nordic School of Public Health (NHV) upphörde i slutet av året. Personerna som sköter administrativa uppgifter vid skolan, inklusive personal- och ekonomichefen, fortsätter sitt arbete och slutför nedläggningen av skolan under 2015. Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik tillsatte en expertgrupp för att utreda vilka möjligheter det finns för att anordna ersättande utbildning i infektionssjukdomar och vårdhygien vid nordiska universitet.

Nordens Välfärdscenter NVC är en institution som lyder under Nordiska ministerrådet. Den har till uppgift att främja och följa upp det socialpolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna med hjälp av kommunikation, utbildning, forskning och utveckling, nätverk och internationellt samarbete. Ett av de viktigaste projekten som NVC startade under 2015 var *Unga in i Norden*, vars syfte är att under tre år kartlägga politiska åtgärder för att förhindra utanförskap hos ungdomar i de nordiska länderna samt att bedöma huruvida åtgärderna har varit framgångsrika. Viktiga projekt på NVC:s verksamhetsställe i Finland var ett forsknings- och utvecklingsprojekt rörande den lokala missbrukarvården, ett forskarnätverk om effekterna av alkoholmissbruk för närstående, andra och samhället samt Nordiska alkohol- och drogforskardagarna.

Inom Nordiska ministerrådets *Hållbara nordiska välfärdsprogram*, som gäller för perioden 2013–2015, initieras både samarbete i konkreta insatser samt nordiska plattformar för dialog och kunskapsutbyte med fokus på tre centrala insatsområden inom social hållbarhet i den nordiska välfärdsmodellen; utbildning och arbete för välfärd; forskning för välfärd; infrastruktur för välfärd. Programmet omfattar en rad projekt, till exempel *Nordisk välfärdsvakt*, ett treårigt projekt under Islands ordförandeskap, välfärdsteknikprojektet *CONNECT*, samt *Socialt entreprenörskap* under ledning av Norge.

Social- och hälsovårdsministrarna sammanträdde i oktober i Köpenhamn. (Foto: Lars Lauritzen, norden.org)

Socialt- och hälsopolitiskt statistiksamarbete utförs med hjälp av NOSOSKO (Nordiska socialstatistikkommittén) och NOMESKO (Nordiska medicinalstatistiska kommittén), vars gemensamma sekretariat är beläget i SSI (Statens Seruminstitut) i Köpenhamn. Kommittéernas publikationer, den socialstatistiska årsboken *Social tryghed i de nordiske lande 2012/2013* och den hälsostatistiska årsboken *Helsestatistik for de nordiske lande 2014* utges på kommittéernas webbplats www.nowbase.org. Publikationerna utges på engelska i januari 2015, varefter allt material från statistikkommittéerna endast kommer att utges på engelska. Slutrapporten från sjukfrånvaroprojektet *Sickness Absence in the Nordic*

Countries från Sveriges ordförandeskap utges i mars 2015. Statistikkommittéerna deltar i projektet för en nordisk välfärdsvakt under Islands ordförandeskap. I projektet utreds bl.a. effekterna från ekonomiska kriser på medborgarnas välfärd. Projektresultaten rapporteras under Finlands ordförandeskap år 2016.

Arbetsgruppen för e-hälsa, vars nuvarande mandat går ut i maj 2015, består av personer som ansvarar för den strategiska utvecklingen av informationshanteringen inom e-hälsa samt hälso- och sjukvård i samtliga nordiska länder. Ett viktigt mål är det nordiska strategiska samarbetet särskilt på EU-nivå. Arbetsgruppen har tre undergrupper:

- Juristnätverket (Nordic eHealth Legal Network) dryftar särskilt rättsliga frågor kring ett nordiskt elektroniskt receptutbyte.
- Nätverket för nordiskt eRecept (Nordic ePrescription Network) bearbetar fortsättningen av EU:s epSOS-projekt i de nordiska länderna.
- Forskarnätverket (Nordic eHealth Research Network) jämför de nordiska ländernas e-hälsostراتيجier och producerar indikatorer och undersökningar om användningsgraden av och fördelarna med e-hälsa i Norden. Dessutom samarbetar det med OECD i indikatorarbetet.

På initiativ av Norges hälsomyndighet (Helsedirektorat) och social- och hälsovårdsministerium har ett samarbetsnätverk mellan fyra nordiska länder bildats för att planera harmoniseringen och jämförbarheten av data inom prehospitalkvård. Syftet är att för första gången få jämförbara data om prehospitalkvård mellan de fyra länderna år 2017. Samarbetet antogs i augusti 2014 på de nordiska hälsodirektörernas möte och i oktober 2014 på mötet för beredningsgruppen som lyder under NMR. I Finlands delegation deltog tjänstemän från SHM, överläkare inom akutsjukvård från universitetssjukvårdsdistrikten samt en representant för Nödcentralverket.

Det årliga nordiska folkhälsopriset tilldelades Islands idrottsförbund – Olympiska kommittén.

Jämställdhetssamarbete

Nordiska ministerrådets jämställdhetsarbete styrdes under perioden 2011–2014 av sektorns samarbetsprogram *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle*. Under Islands ordförandeskap 2014 fokuserade jämställdhetssektorn bl.a. på jämställdhetsteman i arbetslivet, media och våld samt på mansperspektiv inom jämställdhetspolitik. Under året utreddes bl.a. deltidsarbete ur ett könsperspektiv i de nordiska länderna samt regeringarnas metoder för att främja lika lön. Under ledning av Danmark publicerades en utredning om bästa praxis vid integrering av könsperspektivet i kommunala och statliga organisationer.

I samband med FN:s kvinnokommissions möte (CSW) i New York i början av mars anordnades två nordiska sideevenemang och ett traditionellt informellt ministermöte. Paneldiskussioner med ministrar och experter tog upp jämställdhetspolitikens metoder för att lösa problem som orsakas av en segregation enligt kön i utbildning och yrkesval. I ministerpanelen deltog även Phumzile Mlambo-Ngcuka, Executive Director på FN:s organisation UNWomen.

En internationell mansforskningskonferens, arrangerad av nordiska mansforskningsorganisationer och Islands universitet, hölls på Island i juni. Teman på den populära konferensen var globala maskuliniteter, män och feminism, bekämpning av sexuellt våld, maskulinitet och media samt faderskap och föräldraskap.

De nordiska kvinnoorganisationernas evenemang *Nordiskt Forum* arrangerades i Malmö i juni. På forumet behandlades rekommendationerna i Pekingdeklarationen, som FN antog 1995, för främjande av kvinnors rättigheter och jämställdhet. Jämställdhetsministrarna deltog i paneldiskussionen.

Medborgarorganisationerna överlämnade Forumets slutdokument till de nordiska jämställdhetsministrarna. I dokumentet presenteras organisationernas krav på framtida åtgärder av regeringar och andra relevanta samhällseliga aktörer.

Det nordiska informationscentret för medie- och kommunikationsforskning NordiCom ordnade på olika håll i Norden flera expertseminarier rörande medier och jämställdhet med delfinansiering från ministerrådet. I anslutning till projektet anordnades ett seminarium om spelbranschen och jämställdhet mellan könen på Hanaholmen i april. Rapporten *Making Change* och mer information om alla evenemang under året återfinns på webbplatsen <http://www.nordicgenderandmediaforum.se/>. Expertseminariet mot könsrelaterat våld *Zero Tolerance – Nolltolerans* anordnades i Reykjavik i september.

Seminariet *Who does what? Gender segregation in the labour market and division of labour in the home*, som behandlade jämställdhet i arbetslivet, anordnades på Färöarna i maj och jämställdhetsteman i de arktiska områdena diskuterades i Akureyri i oktober under rubriken *Gender Equality in the Arctic – Current Realities, Future Challenges*. Teman var bland annat politisk delaktighet bland kvinnor och män, regionutveckling, säkerhet samt fysisk och kulturell välfärd (<http://www.arcticiceland.is/gender-equality-in-the-arctic>).

40-årsjubileet för jämställdhetssamarbetet mellan regeringarna i Norden firades bland annat med en filmtävling för ungdomar. Kortfilmen *"Balance"* valdes till bästa film. (Bild från filmen *Balance*)

År 2014 firades 40 år av jämställdhetssamarbete mellan regeringarna i Norden. Jämställdhetsministrarna intervjuades om framgångar och utmaningar för jämställdhetspolitiken i Norden. Videon publicerades i samband med FN:s session och utnyttjades på många evenemang under jubileumsåret (<http://www.norden.org/en/news-and-events/videos/40-years-of-nordic-cooperation-on-gender-equality>). Jämställdhetssamarbetets 40 år lyftes även fram genom att delta i politiska sammarenemang, bland annat i Almedalen och i Björneborg. Jubileumsårets huvudevenemang var i Reykjavik i augusti. Dessutom firades året med en filmtävling för unga. Kortfilmen *Balance* valdes till bästa film (<http://www.norden.org/fi/ajankohtaista/uutiset/kortfilmen-balance-vinnare-i-filmtaevling-om-jaemstaellidhet>)

Jämställdhetsministrarnas möte (MR-JÄM) hölls i Köpenhamn i november. Ministermötet diskuterade bland annat aktuella nationella utmaningar beträffande jämställdhet i arbetslivet, planerade samarbetet inför FN:s CSW-session 2015 samt beslutade att fortsätta det nordiska samarbetet för att förbereda manstemat i jämställdhetspolitiken. Ministrarna bekräftade även beslutet om det nya samarbetsprogrammet *Tillsammans för jämställdhet – ett starkare Norden 2015–2018*, vilket hade fattats genom skriftligt förfarande. Nordiska rådet antog programmet på sin session i Stockholm.

Samarbete om arbetslivet

Under Islands ordförandeskap arrangerades en 60-årsjubileumskonferens om det nordiska arbetsmarknadsavtalet i maj i Reykjavik. På konferensen diskuterades utmaningar som föranleds av bland annat globalisering och befolkningsutveckling. Konferensdiskussionerna byggde på slutrapporten från projektet *The Nordic Model – challenged but capable of reform*, som utarbetats av de mest kända nationalekonomerna i Norden. Projektet gällde utmaningar för den nordiska välfärdsmodellen. På parallellsessionerna behandlades ungdomsarbetslöshet, utmaningar med globalisering, nordiska gränshinder samt myndighetstjänster för arbetslösa i Norden. På Island ordnades även en konferens om yrkesutbildning och läroavtalsutbildning i september. Konferensen baserades på en utredning om nordiska system för yrkes- och läroavtalsutbildning, som genomförts tillsammans med utbildningssektorn. 60-årsjubileumskonferensen för nordiskt arbetsmiljösamarbete, *Working environment through the work life*, arrangerades i oktober i Reykjavik.

På mötet för ministerrådet för arbetsliv (MR-A) i Köpenhamn i november beslutade man att starta en strategiutredning om arbetslivssamarbete, vars syfte är att öka förpliktande samarbete och behandla samarbetet i EU- och EES-frågor, annat internationellt samarbete i till exempel OECD- och ILO-frågor, rollen av trepartsförhandlingar i ett nordiskt perspektiv samt att rikta mer uppmärksamhet mot gemensamma nordiska initiativ som anknyter till sektormålen och stödjer sysselsättning, låg arbetslöshet, ökad delaktighet i arbetslivet samt en god arbetsmiljö. MR-A beslutade att ta bort gränshindret rörande arbetspraktik från sin arbetslista. MR-A diskuterade med arbetsmarknadsparter och en representant för OECD om utmaningarna för den nordiska modellen utifrån den publicerade rapporten. Vid diskussionen lyftes fram bl.a. de effekter som ett ökat ansvar för vården av den åldrande befolkningen medför för kvinnors situation på arbetsmarknaden och för jämställdhet. De nordiska länderna bör fästa vikt vid detta på grund av den höga sysselsättningsgraden bland kvinnor. Integration av invandrare ansågs också vara viktigt, liksom att uppmärksamma invandrarnas kunskaper och att trygga utbildning för människor i alla åldrar. På mötet

fördes en preliminär diskussion om den nordiska utmaningen när det gäller social dumpning. Social dumpning är ett tema i arbetslivssektorn under Danmarks ordförandeskap 2015 och man kommer att återkomma till ämnet på MR-A-mötet 2015.

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) gick igenom gränshindersarbetet. Gränshindret som gäller att gränsarbetare som blir arbetslösa under sjuktid inte får några förmåner då arbetsförmågan återfås partiellt togs bort från arbetslistan eftersom hindret hade undanröjts. Ämbetsmannakommittén antog utvecklingsförslagen från arbetsgruppen som tillsatts efter att utvärderingen av Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet NIVA färdigställts och gav NIVAs styrelse och direktör i uppgift att utarbeta ett egentligt styrdokument. NIVAs gällande avtal fortsattes med ett år. Ämbetsmannakommittén började även behandla generalsekreterarens reformprogram.

En utredning om de nordiska systemen för arbetskraftsutbildning, som arbetsmarknadssektionen ansvarat för, färdigställdes under rapportåret. Analysen av ungdomars övergång från skolan till arbetslivet som påbörjades år 2011 fortsatte under rapportåret. Sektionen fortsatte att ge stöd till det nordiska samarbetsnätverket, som år 2015 har för avsikt att publicera en regional nordisk-estnisk rapport som en del av OECD:s internationella vuxenundersökning (PIAAC).

Arbetsmiljösektionen fokuserade på främjande av en bättre arbetsmiljö och arbetshälsa. Sex projekt avslutades under 2014. Arbetsmiljösektionen beviljade finansiering för två nya projekt för år 2015 och extra anslag för ett projekt. Dessa projekt gäller arbetarskyddstillsyn, forskningsamarbete och unga arbetstagare. Arbetsmiljösektionen behandlade även aktuella EU-frågor, forskningsverksamhet på arbetsmiljöområdet i Norden samt nordisk arbetarskyddstillsyn och andra aktuella teman inom myndighetsverksamhet.

Inom sektionen för arbetsrätt (NAU) låg huvudfokus på aktuella direktivförslag och rättsfall i EU. Specialtemat för vårmötet var nollavtal. Specialtemat för höstmötet var minimilön i Norden och EU. Man gav svar till Nordiska rådet om social dumpning.

I EU-informationsgruppen behandlades prioriteringarna under Italiens och Lettlands ordförandeskap och information om och synpunkter på de projekt som är under behandling och de projekt som håller på att förberedas av kommissionen utbyttes. Man diskuterade även bland annat implementeringen av det verkställande direktivet om utstationerade arbetstagare.

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

Målet med det nordiska samarbetet på det rättsliga området är att närma ländernas lagstiftning till varandra och därmed avlägsna gränshinder och underlätta kontakterna mellan nordbor. Det är ett långsiktigt arbete som utförs i form av praktiska lagstiftningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt samarbete mellan tjänstemän.

Justitieministermötet 2014 hölls i Reykjavik. På mötet diskuterades bland annat brottsofferfrågor, straffansvar för juridiska personer, ungdomsbrottslighet och översändande av häktade mellan nordiska länder.

Det nordiska samarbetet kompletteras av Nordic-Baltic-samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna. Samarbetet styrs på ministernivå av Nordic-Baltic-målplanen för 2012–2014, vars genomförande samordnas av Nordic-Baltic Contact Group. Målet är bland annat att fördjupa samarbetet samt förbättra samordningen och informationsutbytet. Estland anordnade seminariet *E-justice 2014*. Representanter för Lettlands domstolsverk och domstolar besökte Finland tre gånger inom ramen för Nordic-Baltic-samarbetet.

Justitieministermöten mellan de nordiska och de baltiska länderna hålls i allmänhet vartannat år. Det senaste ministermötet hölls i Köpenhamn i augusti 2014. Mötets teman var reformprogrammet för rättsvården (Finland-Lettland), stärkning av det ömsesidiga förtroendet i rättsvården (Litauen-Danmark), barn i rättsprocessen som offer och vittne (Norge-Sverige), förbättring av affärsmöjligheter genom utveckling av lagstiftning (Estland-Island). Dessutom diskuterades frågor rörande Ryssland.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Samarbete inom konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen, som består av tjänstemän vid de ministerier i de nordiska länderna som är ansvariga för konsumentfrågor och för Danmarks och Islands del av tjänstemän vid andra ämbetsverk inom konsumentförvaltningen, sammanträdde två gånger under 2014. På mötena behandlas alltid aktuella konsumentfrågor på nationell, EU-/EES- samt internationell nivå. Utöver detta har mötena specialteman som avtalats på förhand och som diskuteras mer ingående.

På mötet på Island i juni var ett specialtema nordiska konsumentmyndighetsorganisationer. I detta sammanhang fokuserade man i synnerhet på samarbete med konkurrensmyndigheterna, resultatstyrning hos konsumentmyndigheter samt samarbete mellan olika myndigheter som handhar konsumentfrågor såväl inom det egna förvaltningsområdet som mellan förvaltningsområden. Utöver detta behandlades särskilt barns och ungas konsumtion.

På mötet i Oslo i december behandlades vid sidan av aktuella konsumentfrågor även gemensam konsumtion och delningsekonomi, konsumentombudsmannens tillsynsmetoder och datasäkerhet i konsumentfrågor.

På bägge mötena förbereddes ett nytt samarbetsprogram för konsumentområdet. Det nuvarande programmet löpte ut 2013 och avsikten är att anta ett nytt program våren 2015. Programmet kommer att vara mycket likt det föregående programmet.

För första gången efter ändringarna som gjordes 2005 i det nordiska samarbetet på konsumentområdet sammanträdde Nordiskt Konsumentnätverk inte alls under året. Nordiska konsumentnätverket består av representanter från de myndigheter och konsumentorganisationer som är ansvariga för konsumentfrågor i de nordiska länderna.

Trafik

De nordiska länderna bedriver ett nära samarbete inom trafiksektorn även om det officiella samarbetet under Nordiska ministerrådet har upphört. I samarbetet deltar såväl kommunikationsministeriet som de ämbetsverk som lyder under ministeriet samt organisationer på detta förvaltningsområde. Det finns etablerade samarbetsforum och arbetsgrupper under varje trafikslag.

Horisontella frågor behandlas på bland annat de nordiska och baltiska transportministrarnas halvårsmöte (det så kallade NB8-mötet), som redan är väl etablerat. År 2014 arrangerades ett NB8-möte i Norge innan ministerrådet.

Åren 2013–2015 var Finland ordförande för BEATA (Barents Euro Arctic Transport Area) Steering Committee-arbetsgruppen. Under Finlands ordförandeskap har man fortsatt förbereda transportplanen Joint Barents Transport Plan och förberedelserna för en gemensam Road Map utifrån utredningar som färdigställts. Målet är att i samarbete med grannländerna avtala om gemensamma riktlinjer gällande utvecklingen av trafikinfrastrukturen i de nordliga områden och utarbeta en gemensam utvecklingsplan som omfattar samtliga trafikformer för hela Barentsregionen. Avsikten är att arbetet ska slutföras senast i september 2015.

Generaldirektörerna för trafikverken i Finland och Sverige samt generaldirektörerna för vägförvaltningen och banförvaltningen i Norge sammanträdde i januari 2014 för att diskutera prioriteringarna i förslagen till Joint Barents Transport Plan, som antogs på BEATA-mötet i Narvik i september 2013.

Huvudparten av det nordiska samarbetet på vägområdet sker inom ramen för Nordiskt vägforum, NVF. Forumets 15 tekniska sektioner omfattar alla de viktigaste delområdena inom väg- och trafiksektorn: bl.a. its-sektionen, trafiksäkerhetssektionen samt sektionen för fordon och transport. Cirka 180 experter från Finland deltar i sektionernas regelbundna verksamhet. Experterna representerar både den offentliga och den privata sektorn. Under 2014 anordnade sektionerna 17 öppna seminarier. Utöver detta anordnades även bl.a. de nordiska bilskattedagarna och de nordiska registreringsdagarna under året.

Det nordiska samarbetet inom järnvägssektorn bygger på NIM-samarbetet mellan infrastrukturinnehavare (Nordic Infrastructure Managers). Harmoniseringen av de nordiska säkerhets- och materialkraven har varit särskilt aktuellt och detta arbete kommer att fortsätta under 2015.

Samarbetet inom sjöfart är mångsidigt. Under året ordnades i flera nordiska seminarier om sjötransporter.

Inom luftfarten bedrivs det till exempel regelbundet samarbete inom såväl ICAO (Internationella civila luftfartsorganisationen) som NOLU (de nordiska luftfartsdirektörernas samarbetsgrupp). Under NOLU verkar två aktiva arbetsgrupper, N-ALM (miljö) och N-ALS (security), vilka båda sammanträder minst en gång om året.

Utöver ovan nämnda aktiviteter pågår samarbetet inom olika sektorspecifika frågor fortlöpande på bilateral nivå.

Samarbete inom räddningsarbetet

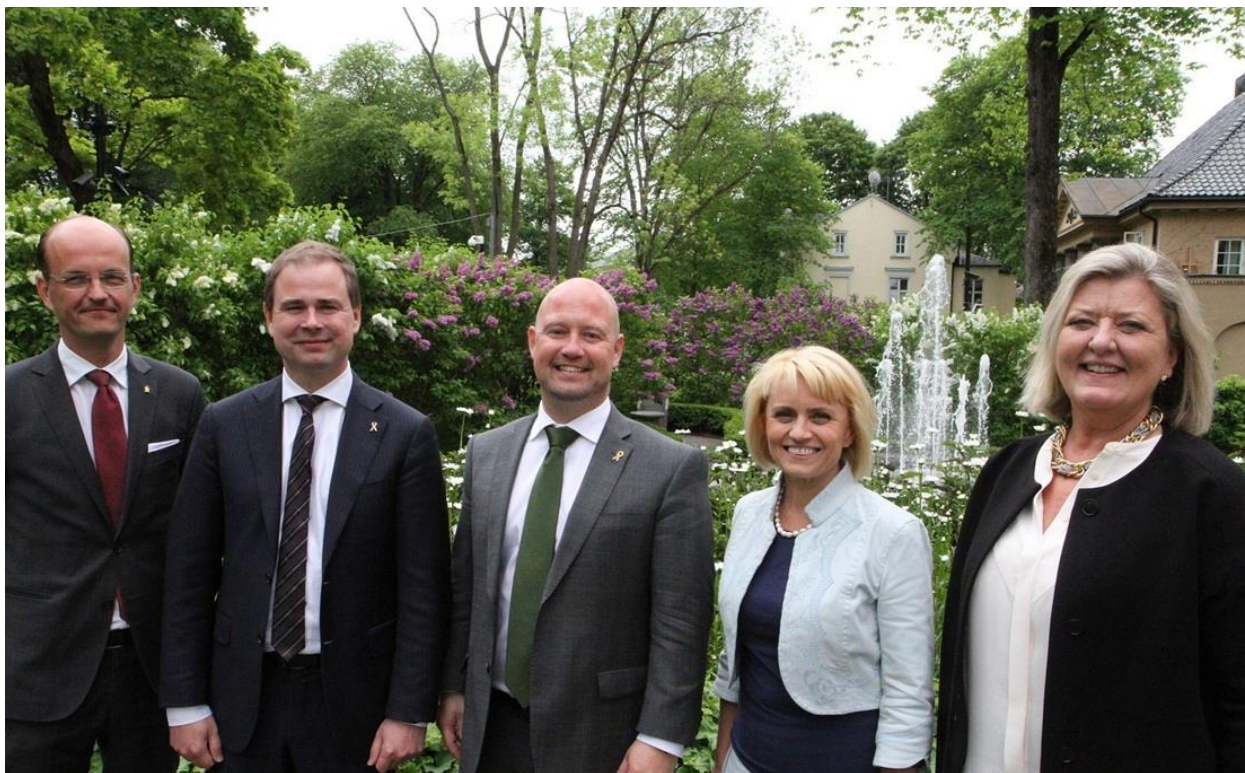
Det nordiska samarbetet inom räddningsarbete är omfattande och etablerat. Samarbetet har blivit tätare under de senaste åren.

Möte för de nordiska ministrarna med ansvar för räddningstjänst och beredskap

Mötet för de nordiska ministrarna med ansvar för räddningstjänst och beredskap anordnades i Oslo i maj under ledning av Norges justitie- och beredskapsminister. Man konkretiserade målen i Haga II-deklarationen som antogs på ministermötet 2013. Ministrarna beslutade att inrätta gemensamma nordiska räddningsformationer eller moduler och på detta sätt öka möjligheterna till gemensamma nordiska hjälpberedskaper. Formationer som särskilt planerats för nordiska behov i räddningsverksamheten kan användas för ömsesidig hjälp mellan de nordiska länderna vid stora olyckor. De kan även meddelas till EU:s reserv för hjälpberedskap. På mötet tog minister Räsänen upp Finlands beredskap att axla ledarrollen i utvecklingen av modulsamarbetet utifrån den befintliga köldkompetensen. Man kom även överens om att förberedelserna för att skapa en gemensam planeringsstruktur för Haga-samarbetet, vilket avtalades på ministermötet 2014, ska presenteras på ministermötet i Danmark 2015, varefter Finland övertar ordförandeskapet.

Avdelningschefernas möte

Norge anordnade ett nordiskt möte för avdelningschefer i mitten av maj i Oslo. På mötet diskuterades aktuella händelser under året rörande det nordiska samarbetet för samarbete gällande räddningstjänst och beredskap i Norden samt agendan för ministermötet i maj.

Ministrarna med ansvar för räddningstjänst och beredskap sammanträdde i Oslo i maj. Från vänster: statssekreterare Carl von der Esch från Sverige, försvarsminister Nicolai Wammen från Danmark, justitie- och beredskapsminister Anders Anundsen från Norge, inrikesminister Päivi Räsänen och direktör Thorunn Hafstein från Island. (Foto: Norges Justis- og beredskapsdepartementet)

Möte för högre chefer inom räddningstjänsten

Ett möte för de högsta cheferna inom räddningstjänsten hölls i Visby på Gotland i juni. I samband med mötet arrangerade Island och Sverige ett seminarium där fokus låg på de risker som askmoln från vulkanutbrott medför. På agendan fanns även räddningsministermötet i Norge, särskilt det nordiska samarbetet och forskningssamarbetet gällande räddningsformationer och värdlandets stödåtgärder (HNS)

Ämbetsmannamöten och Nordiskt Mötesforum

EU-samarbetet har under året varit en flitigt återkommande dagordningspunkt både på ämbetsmannamötena och på Nordiskt Mötesforum. Ett nytt beslut om unionens räddningstjänstmekanism trädde i kraft i början av 2014 och beslutet verkställs för närvarande i samtliga nordiska länder. Fokus i arbetet på ämbetsmannamötena under året låg på förberedelserna för ministermötet. Den nordiska

tekniska arbetsgruppen på tjänstemannanivå utarbetade under Finlands ledning en rapport om utvecklingen av moduler. Rapporten färdigställdes i december 2014.

NORDRED

NORDRED är ett avtal mellan Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island om räddningssamarbete över landsgränserna och hjälp i samband med olyckor. NORDRED-samarbetsgruppen (NORDRED Kontaktgrupp) följer upp hur avtalet implementeras och ser till att det är uppdaterat. Samarbetsgruppen sammanträdde två gånger under 2014, i Stockholm i april och i Helsingfors i oktober. På mötena presenterades aktuella frågor i varje land och man diskuterade bland annat räddningstjänsternas utvecklingsprojekt, storolyckor som inträffat i de nordiska länderna, bekämpning av skogsbränder och samarbetet inom sjöräddningsverksamheten (RITS/MIRG). Dessutom inleddes förhandlingar mellan Finland och Sverige gällande satellitövervakning av skogsbränder.

Nordiskt samarbete inom förebyggande av bränder

Det nordiska mötet om förebyggande av bränder hölls i slutet av augusti i Reykjavik. På mötet presenterades aktuella projekt i de respektive länderna och man diskuterade i synnerhet brandsäkerheten i bostäder och utvecklingen av brandinspektions- och övervakningsverksamheten.

Statistiksamarbete mellan de nordiska räddningsväsendena

Räddningstjänsternas statistikmöte NORDSTAT hölls i Snekkersten i Danmark i september. På mötet presenterades nyckeltal för de respektive länderna och projekt för utvecklandet av statistiksystemen. Dessutom diskuterades utveckling av datainnehållet och utvecklingen av kvaliteten på den gemensamma statistikwebbplatsen samt analys av statistiken.

Nordiska brandvarnardagen

Den nordiska brandvarnardagen firades för tredje gången den 1 december. Målet med den årliga brandvarnardagen är att fördjupa det nordiska samarbetet kring främjande av brandsäkerhet. Det fördjupade samarbetet och informationsutbytet fokuserar på brandsäkerhet i bostäder. Dagens tema och åtgärder planeras i en samarbetsgrupp mellan myndigheter och organisationer som sammanträder varje år.

Nordiskt samarbetet om användning av geografiska data vid krishantering

En nordisk samrådsgrupp (GIS i krishantering), bestående av ansvariga myndigheter för krishantering och lantmäteriverk, sammanträdde två gånger under 2014, i maj i Köpenhamn och i oktober på Island.

Haga-samarbetet

Haga-deklarationerna 2009 och 2013 har effektiviserat det konkreta nordiska samarbetet på många beredskapsområden, bland annat utvecklingen av metoder, kriskommunikation, frivilligarbete, utbildning, forskning, övningar och räddningstjänst.

Inom det aktiva sektorsamarbetet kan särskilt arbetsgruppen som har arbetat för att harmonisera informationsutbytet i CBRN-frågor, *lessons learned*-verksamhet samt instruktioner för första insatsen lyftas fram. Arbetsgruppen höll två möten, varav det första i Helsingfors i mars. Det andra hölls i Frederikssund i

Danmark i slutet av oktober. På mötet följde gruppen med en cirka dygnslång, omfattande övning för en strålningsolycka.

Polissamarbete

Inom polissamarbetet konstaterades att förändringar pågår i polisorganisationerna i samtliga nordiska länder. I Finland slutfördes reformen i början av 2014, de nya organisationerna i Sverige och Island införs i början av 2015, reformen i Norge väntar på ett politiskt beslut gällande bl.a. antalet polisdistrikt och i Danmark överväger man att starta en reform.

Situationerna i de nordiska länderna är mycket olika. I Norge ökas polisstyrkorna och det finns flerdubbelt med resurser för olika slags reformer jämfört med de andra länderna.

En nordisk poliskonferens med temat *Cyber Crime* anordnades i Oslo. Man kom överens om att inleda ett utbildningssamarbete och dessutom diskuterades gemensamma strategier och resursanskaffningar samt gemensam resursanvändning.

Nordisk poliskonferens den 12 november 2014. Polisöverdirektörernas slutkommentarer. (Foto: Polisstyrelsen)

Arbete mot människohandel

De nordiska länderna bedriver ett aktivt samarbete mot människohandel. Statsrådets experter inom verksamhet mot människohandel har deltagit regelbundet i olika nordiska konferenser och expertseminarier mot människohandel som har anordnats av bland annat Nordiska ministerrådet. De nordiska tjänstemännen

har bedrivit ett nära samarbete även inom ramen för arbetet mot människohandel i Östersjöstaternas råd. Finland var ordförande i arbetsgruppen mot människohandel i Östersjöstaternas råd under tiden 1 juli 2013 till 30 juni 2014. Östersjöstaternas råd har även visat intresse för uppgifterna och befogenheterna för Finlands nationella rapportör om människohandel och dessa har presenterats aktivt på olika evenemang. Ett exempel på det aktiva nordiska samarbetet är även informationsutbytet mellan Finlands inrikesministerium och norska myndigheter om olika modeller och handlingsalternativ för att organisera samordningen av verksamheten mot människohandel. Det nordiska inflytandet på verksamheten mot människohandel och organiseringen av verksamheten var viktigt vid planeringen av verksamheten för koordinatören mot människohandel vid inrikesministeriets polisavdelning. Verksamheten startade den 1 juni 2014. De aktörer som samordnar och rapporterar om arbetet mot människohandel i de nordiska ländernas regeringar har träffat varandra regelbundet även på inofficiella nätverksmöten i anslutning till Europeiska unionens verksamhet mot människohandel.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor

Den nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor, NSHF, är ett forum för kunskapsutbyte som behandlar internationellt skydd, invandring och återvändande. Norge var ordförande för NSHF under 2014. På ämbetsmannamötet på Svalbard i april och på minister- och ämbetsmannamötet i Oslo i november diskuterades bland annat mottagningssystem och samarbete med emigrationsländerna i återflyttningsfrågor. Finland övertog ordförandeskapet av Norge vid årsskiftet.

Till NSHF hör även samarbete i underarbetsgrupper, såsom arbetsgruppen som behandlar återvändande- och återsändningsfrågor och omplaceringsarbetsgruppen. Finland arrangerade ett möte för återvändandearbetsgruppen i Helsingfors i juni 2014. På mötet diskuterades bland annat frågor rörande identitet och biometri. Norge övertog ordförandeposten i NSHF under hösten och ett andra möte om frågor rörande återvändande anordnades i Oslo i november. På mötet utbyttes information om till exempel återvändandeaftal och återvändandebidrag.

Mötet för NSHF:s omplaceringsarbetsgrupp hölls i Bergen i Norge i maj 2014. Möten för arbetsgruppen som behandlar omplacering anordnas i samarbete med FN:s flyktingorganisation UNHCR. På mötet behandlades bland annat omplacering av syriska flyktingar.

De nordiska länderna utbyter information om ändringar i bestämmelser om medborgarskapsfrågor, praxis samt statistik i en arbetsgrupp med roterande ordförandeskap. År 2014 var Sverige ordförande för arbetsgruppen som behandlar medborgarskapsfrågor, och ett möte anordnades i Stockholm i december. Bland annat flerfaldigt medborgarskap och definitionen av statslöshet väckte diskussion.

Samarbete inom gränssäkerhet

Det nordiska kustbevakningssamarbetet bedrevs under 2014 enligt etablerad praxis. I samarbetet låg fokus på informationsutbyte för att hitta bästa praxis samt på att utveckla det operativa samarbetet i de nordliga delarna av Östersjön och under 2014 särskilt inom det arktiska området. Flera myndigheter med ansvar för

marin säkerhet medverkar i verksamheten. Det årliga chefsmötet för de nordiska kustbevakningarna (Nordic Coast Guard Forum, NCGF) anordnades på Svalbard med Norge som värdland. Utöver NCGF-mötet sammanträder ledningen för myndigheterna med ansvar för de nordiska ländernas kustbevakningsverksamhet även årligen med Norra Atlantens kustbevakningsforum (NACGF; North Atlantic Coast Guard Forum) och Östersjöområdets gränsbevakningssamarbete (BSRBCC; Baltic Sea Region Border Control Cooperation) på chefsmöten. Kustbevaknings- och samarbetsfrågor som berör de nordiska länderna diskuterades även inom ramen för det Arktiska kustbevakningsforumet (ACGF; Arctic Coast Guard Forum) som håller på att inrättas.

Samarbete i samefrågor

Det nordiska samarbetet i samefrågor sker dels inom ramen för Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (Nordiska rådets rekommendation 13/1962) och dels i form av gemensamma möten i samband med Nordiska ministerrådet (inget eget ministerråd) mellan de ministrar som i Finland, Sverige och Norge ansvarar för samordningen av samefrågorna och ordförandena för sametingen i dessa länder. I Finland har justitieministern ansvar för samefrågorna, i Sverige jordbruksministern och i Norge kommun- och förnyelseministern.

Ämbetsmannaorganet består av den finska, svenska respektive norska delegationen. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän vilka representerar regeringen och Sametinget i det aktuella landet. Finlands delegation har fyra medlemmar, varav tre företräder regeringen och en Sametinget. Statsrådet utser delegationen för fyra år i taget.

Mötena hålls i det land som innehar ordförandeskapet i ämbetsmannaorganet (det växlar varje år och följer inte Nordiska rådets eller ministerrådets ordförandeskap). År 2014 var ordförandelandet Finland. Det gemensamma mötet hölls i november i Helsingfors. I slutet av mötet utdelade justitieminister Henriksson det samiska språkpriset Giellagáldu.

Förhandlingarna om en nordisk samekonvention fortsatte på ett möte med Norge som ordförande.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget för år 2014

Ländernas bidrag till budgeten

Nordiska ministerrådets budget uppgick till 937 390 000 danska kronor. Av denna täcks den största delen av de nordiska ländernas bidrag, vilka fastställs med utgångspunkt i respektive lands BNP. De självstyrande områdena deltar inte i finansieringen av Nordiska ministerrådets verksamhet.

Land	%-andel
Sverige	31,4 %
Norge	30,6 %
Danmark	21,0 %
Finland	16,3 %
Island	0,7 %

937 390 000 danska kronor motsvarar cirka 125 miljoner euro. Växelkurs 7,47 DKK = 1 euro.

Budgetens huvudområden

Prioriteringsbudget 7,8 %
Utbildnings- och forskningssektorn 25,0 %
Kultursektorn 17,6 %
Näringslivs-, energi- och regionalpolitik 13,1 %
Miljö- och resurspolitik 8,9 %
Social- och hälsopolitik, jämställdhets- och arbetslivspolitik 6,5 %
Samarbete inom områdena finans och juridik 0,3 %
Sekretariat och övriga gemensamma funktioner 11,3 %
Närområdespolitik 9,4 %
Sammanlagt 100,0 %

Budgeten för år 2014, som även kan beställas i tryckt format, finns också i sin helhet på Internet på danska på adressen:

<http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A700975&dswid=-1212>

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2014

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 26/5 De nordiska statsministrarna, Mývatn, Island
27/5 De nordiska statsministrarna och representanter för de nordiska självstyrande områdena, Akureyri, Island
27–28/10 Möten i samband med Nordiska rådets 66 session, Stockholm
27/10 De nordiska och baltiska ländernas statsministermöte
28/10 De nordiska statsministrarna
28/10 De nordiska statsministrarna och representanter för de nordiska självstyrande områdena
28/10 De nordiska statsministrarna och ordförandeskapet för Nordiska rådet

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

- 29–30/4 Möte mellan de nordiska utrikesministrarna, Reykholt, Island
september Möte mellan de nordiska utrikesministrarna, New York
29/10 Möte mellan de nordiska utrikesministrarna, Stockholm

Försvarspolitiskt samarbete

- 11–12/2 De nordiska försvarsministrarna och utrikesministrarna, Reykjavik

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

- 5–6/2 NSK och MR-SAM, Köpenhamn
23/4 NSK, Köpenhamn
25–26/6 NSK och MR-SAM, Reykjavik, Rangá
3–4/9 NSK och MR-SAM, Köpenhamn
27/10 MR-SAM/NSK i samband med Nordiska rådets 66 session, Stockholm
3/12 NSK, Köpenhamn

Samarbete om utrikeshandel

- 29/10 Utrikeshandelsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 66 session, Stockholm

Samarbete i utvecklingsfrågor

Post-2015

- 24/1 Möte för de nordiska Post-2015-koordinatorerna, Helsingfors

Allmän utvecklingspolitik

- 13–14/3 Nordiskt utvecklingsministermöte, Helsingfors
10–11/6 Nordic +-gruppens möte på understatssekreterarnivå, Oslo
22–23/10 Avdelningschefernas möte i Nordic+, Haag
28/10 Möte mellan de nordiska utvecklingsministrarna, Stockholm

Forsknings-/högskolesamarbete

- 15–16/5 Nordiska Afrikainstitutets program- och forskningsrådsmöte, Helsingfors

Nordiska utvecklingsfonden NDF

- 5/3 NDF:s styrelse, Helsingfors
16–17/6 NDF:s styrelse, Stockholm
25/11 NDF:s styrelse, Helsingfors

Nordiskt samarbete inom Världsbanken och finansieringsinstitut för regional utveckling

18/11 Statssekreterarnas möte med ledningen i nordiska finansieringsinstitut för regional utveckling, Köpenhamn

Internationell miljöpolitik

17–18/11 Nordiska konsultationer på tjänstemannanivå med FN:s miljöprogram (UNEP), Paris

Humanitärt bistånd

24–25/4 Nordiskt årsmöte med ledningen för FN:s kontor för humanitärt bistånd (OCHA), Stockholm

6/10 Nordiskt årsmöte för humanitära frågor, Helsingfors

HORISONTELLA FRÅGOR

Gränshinder och att underlätta nordbornas vardag

18–19/2 Gränshinderrådets första möte, Snekkersten, Danmark

11/4 Gränshinderrådet, Köpenhamn

13/5 Gränshinderrådet, Köpenhamn

2–3/9 Gränshinderrådet, Köpenhamn

30/10 Gränshinderrådet, Stockholm

Hållbar utveckling

Expertgrupp inom hållbar utveckling (BU-gruppen):

27/5 videokonferens

3/11 Köpenhamn

Ungdomssamarbete

24–26/10 Session för Ungdomens Nordiska råd i samband med Nordiska rådets 66 session, Stockholm

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Möten i ministerrådet för kultur (MR-K)

28/4 MR-K1/2014, Reykjavik

29/10 MR-K2/2014, Stockholm

Möten i ämbetsmannakommittén för kultur (ÄK-K)

4–5/2 ÄK-K1/2014, Köpenhamn

26–27/3 ÄK-K2/2014, Reykjavik

11–12/9 ÄK-K3/2014, Nesjavellir

4-5/12 ÄK-K4/2014, Köpenhamn

Styrgruppen KreaNords möten

27–28/3 KreaNord 1, Reykjavik

8–9/10 KreaNord 2, Stockholm

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U), Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U)

19/2	ÄK-U, Köpenhamn
8/4	ÄK-U, Reykjavik
3/6	MR-U, Reykjavik
10/9	ÄK-U, Fludir, Island
9–10/12	ÄK-U, Köpenhamn

Konferenser och andra evenemang

21–23/5	Seminarium för stärkning av baltisk-nordiskt forskningssamarbete, Tartu
19–20/5	Konferensen Education for Tomorrow, Reykjavik
10–11/6	Nordiska broar för livslångt lärande, (NVL), Reykjavik
13–14/8	Professional Development of Teachers, Reykjavik
16–17/9	Seminarieret Hållbar nordisk välfärd, Köpenhamn
20/10	Dekanusmöte inom det humanistiska området, Nordiskt universitetssamarbete (NUS), Köpenhamn
13–14/11	Biophilia-seminarium, Reykjavik
18–19/11	Slutseminarium för spetsforskningsprojektet för klimat-, energi- och miljöområdet (2009–13), Stockholm
20/11	Arbetslivsdimensionen inom utbildning, Nordplus-seminarium, Vilnius

Miljö

NMR-möten

6/2	Arbetsutskottet i ämbetsmannakommittén för miljö (ÄK-M), Island
27/2	Miljöambetsmannakommitténs (ÄK-M) möte, Köpenhamn
16/6	Möte för arbetsutskottet i ÄK-M, Köpenhamn
27/8	Möte i ÄK-M, Island
22/9	Möte för arbetsutskottet i ÄK-M, Köpenhamn
28/10	ÄK-M möte, Stockholm
29/10	Möte mellan de nordiska miljöministrarna och Nordiska rådets miljöutskott (MR-M), Stockholm
29/10	MR-M, Stockholm
16/12	Möte för arbetsutskottet i ÄK-M, Köpenhamn

Utöver dessa anordnade miljöministerrådets arbetsgrupper och ordförandelandet en rad olika temamöten och seminarier.

Andra möten inom miljöförvaltningsområdet

10–11/4	Nordiska vattenskadegruppen, Borgå
20–22/8	Nordiskt planmöte, Danmark
15–16/9	Nordiska Vattenskadegruppen, Oslo
22–23/10	Möte för nordiska byggnadstjänstemän, Karlskrona, Sverige
24/10	Gränshinder för byggande, Karlskrona, Sverige

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Möten i ämbetsmannakommittén för näringsliv (ÄK-N)

4/2	Reykjavik
7/5	Köpenhamn
24/9	Köpenhamn
10/12	Köpenhamn

Dessutom deltog ämbetsmannakommitténs medlem Mikko Huuskonen i Nordiska rådets möte den 28–30 oktober 2014.

Möten i ämbetsmannakommittén för energi (ÄK-E)

4/2	Reykjavik
25–26/2	Köpenhamn, gemensamt möte med NEF:s styrelse
13–14/5	Köpenhamn
16–17/9	Köpenhamn
2–3/12	Oslo, även gemensamt möte med NEF:s styrelse

Arbetsgrupperna för elmarknad, energieffektivitet och förnybar energi inom ämbetsmannakommittén för energipolitik sammanträdde flera gånger.

Möten i ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R)

4–5/2	i samband med mötet anordnades även kick-off-konferensen "NORDBIO", Reykjavik,
6/5	Telefonkonferens om budget
19/5	Stockholm
11–12/11	Torshavn, Färöarna
11/12	Stockholm, ÄK-R:s och Nordregios styrelses gemensamma möte hölls i samband med mötet

Arbetsgrupperna som tillsatts av ÄK-R sammanträdde flera gånger under året.

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

28/10	Nordiska ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik (MR-Finans), Stockholm
11/2	Ämbetsmannakommittén för ekonomi- och finanspolitik (ÄK-Finans), Reykjavik
8/4	ÄK-Finans, Köpenhamn
9/5	ÄK-Finans, Stockholm
4/9	ÄK-Finans, Reykjavik
1/10	Telefonkonferens i ÄK-Finans
11/12	ÄK-Finans, Helsingfors

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Ministerrådet för jord- och skogsbruk, fiske, vattenbruk och livsmedel (MR-FJLS)

26/6	Sellfoss, Island
------	------------------

Den verkställande ämbetsmannakommittén ÄK-FJLS Exekutiv

fyra möten

Ämbetsmannakommittén för fiskeri ÄK-FJLS (fiske och vattenbruk),

tre möten

Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk ÄK-FJLS jord- och skogsbruk

tre möten

Ämbetsmannakommittén för livsmedel ÄK-FJLS livsmedel

två möten

Social- och hälsopolitik, inklusive jämställdhetsarbete

Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S)

16/10 Köpenhamn

Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S)

26/2 Reykjavik

29–30/4 Köpenhamn

4–5/11 Köpenhamn

Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsofrågor (ÄK-S)/trojka 2/9 och 11/12 i Köpenhamn

NMR:s konferens om projektet Hållbar nordisk välfärd ”Jagten på en holdbar nordisk velfærd” 16–17/9 i Köpenhamn

Socialförsäkringsgruppens möte 12/9 på Island

Möte för ”One Health”-arbetsgruppen för mikrobläkemedelsresistens 13–14/11 i Reykjavik.

Samarbetsnätverk för harmonisering och jämförbarhet av datainnehåll i prehospital akutsjukvård

3/2 Oslo

9/5 Köpenhamn

8/9 Stockholm

3/12 Helsingfors

Jämställdhetssamarbete

Jämställdhetsministrarna hade ett officiellt och två inofficiella möten (i samband med Nordiskt Forum i Malmö och i samband med CSW i New York).

3/11 Möte för MR-JÄM, Köpenhamn

CSW-sidoevenemang, FN, New York:

- ministerpanel den 12 mars 2014: Promoting Gender Equality and Empowering Women and Girls Through Education.
- expertseminarium den 13 mars 2014: Do Everything: Break Stereotypes when Choosing Education and Work

”Who does what? Gender segregation in the labour market and division of labour in the home”,
Färöarna, 27–28 maj 2014

”Gender Equality in the Arctic – Current Realities, Future Challenges”, Akureyri, 30–31 oktober 2014

Deltidsarbete i Norden, 12 november 2014, Reykjavik

Seminarium om lika lön, 13 november 2014, Reykjavik

Integreringsseminarium (Tværnordisk konference om ligestillingsvurdering af borgerrettede ydelser), 24/9 2014, Köpenhamn

ÄK-JÄM:s möten

11/2

28–29/4

12/6

30/9

10/12

Samarbete om arbetslivet

12–13/3 Arbetsmarknadssektionen, Helsingfors

3–4/4 Arbetsmiljösektionen, Oslo

9–11/4 Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A), Köpenhamn

21– 22/5 Arbetsmarknadssektionen, Reykjavik

21–22/5 60-årsjubileumskonferens för det nordiska arbetsmarknadsavtalet

23–24/9 Arbetsmarknadssektionen, Reykjavik

25/9 Konferens om yrkesutbildning och läroavtalsutbildning, Svartsengi, Island

6– 7/10 Arbetsmiljösektionen, Reykjavik

7/10 2014 Konferensen Working environment through the work life

1–2/10 Sektionen för arbetsrätt, Visby

5–6/11 Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A), Köpenhamn

14/11 EU-informationsgruppen, Köpenhamn

20/11 MR-A-möte, Köpenhamn

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

26/2 ÄK-lag, videokonferens

7/5 ÄK-lag, Reykjavik

20–22/10 MR-lag, Reykjavik

10/12 ÄK-lag, Reykjavik

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Konsumentfrågor

10–11/6 Nordiska konsumentgruppen, Island

3–4/12 Nordiska konsumentgruppen, Oslo

Polissamarbete

20–22/8 Möte för högre polischefer, Göteborg

6–7/5. Möte för polischefer, Stockholm

11–12/11 Nordisk poliskonferens, Oslo

Samarbete inom räddningsarbetet

Februari	Tjänstemannamöte, Oslo
Mars	Haga/CBRN-arbetsgruppen, Helsingfors
April	Ämbetsmannamöte och Nordiskt Mötesforum, Bryssel NORDRED kontaktgrupp, Stockholm
Maj	Ämbetsmannamöte, Oslo GIS/användning av geografiska data vid krishantering, Köpenhamn Möten mellan ministrarna med ansvar för räddningstjänsten, Oslo
Juni	Möte för högre chefer inom räddningstjänsten, Visby
Augusti	Nordiskt möte om förebyggande av bränder, Reykjavik Ämbetsmannamöte, Köpenhamn
September	Ämbetsmannamöte och Nordiskt Mötesforum, Bryssel Räddningstjänsternas statistikmöte, Snekkersten
Oktober	Haga/CBRN-arbetsgruppen, Frederikssund NORDRED kontaktgrupp, Helsingfors GIS/användning av geografiska data vid krishantering, Island
December	Ämbetsmannamöte, Snekkersten

Samarbete inom gränssäkerhet

Chefsmötet för de nordiska kustbevakningarna (Nordic Coast Guard Forum, NCGF) anordnades på Svalbard med Norge som värdland.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor

april	Nordisk samrådsgrupp på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF), Svalbard
november	NSHF:s årlige ministermöte och ämbetsmannamöte, Oslo

Samarbete i samefrågor

22/11	Gemensamt möte, Smolna, Helsingfors
-------	-------------------------------------